

prosvetni delavec

KORAK NAPREJ ALI NAZAJ?

Razpotja v reformi pedagoškega šolstva

Kakšen sistem usposabljanja pedagoških delavcev oblikujemo? Se lotevamo te nad vse odgovorne in zahtevne naloge s pravega konca? Bodo šole, ki pripravljajo učitelje in vzgojitelje, v prihodnje dale boljše, temeljiteje in bolj vsestransko usposobljene pedagoške delavce, take kakršne potrebuje reformirana šola? Ali pa se utegne zgoditi, da bodo v prihodnje učitelji in vzgojitelji, kljub višji izobrazbi, slabše usposobljeni za vzgojno-izobraževalno delo kot danes?

Ta kritična pa tudi zaskrbljena razmišljanja prihajajo na dan v zadnjem času po vsej Jugoslaviji. O tem pričata med drugim dva posveta o usposabljanju pedagoških delavcev, ki sta bila pred kratkim: prvi 24. maja 1984 v Zagrebu, v organizaciji prosvetnih svetov SR Hrvatske in SR Srbije in ob udeležbi uglednih pedagogov in predstavnikov vseh republik in pokrajin; drugi ki ga je pripravila Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije 5. junija t. l. v Ljubljani in so se ga udeležili predstavniki kadrovske šole, pedagoških društev in drugih

organizacij iz naše republike.

Razprave so na obeh posvetih močno poudarile družbeno odgovornost za prihodnji razvoj vzgoje in izobraževanja, za rodove, ki jih bodo vzgajali in pripravljali za življenje učitelji, ki bodo prišli iz kadrovske šole, kakršne bomo imeli. Neizpodbitna resnica je, da na vseh drugih področjih manj uspešno delo strokovnih šol odseva v delovnih organizacijah kvečjemu le v času ene delovne generacije; v pedagoškem šolstvu pa se uspešnost in neuspešnost zrcalita še naprej v celih rodovih, ki jih bodo diplomanti v svoji 35- do 40-letni delovni dobi pripravljali za življenje in delo.

Družba, ki misli daleč naprej in si želi boljše prihodnosti, namenja zato izjemno pozornost usposabljanju pedagoških delavcev. Prav tako pa je tudi res, da lahko družbi najbolj škoduje prav tisti, ki spodbujajo pedagoško šolstvo ali je kriv njegove manjše učinkovitosti.

Ali smo začeli preobrazbo vzgoje in izobraževanja s pravega konca, so se spraševali na zagreb-

škem posvetu. Deseti kongres ZKJ je pred desetletjem naglasil, da je treba nemudoma reformirati pedagoško šolstvo, da je treba pri njem začeti z reformo. Tega žal nismo storili. Reforme pedagoškega šolstva se lotevamo šele na koncu, ko smo ugotovili, da nam z reformo ni uspelo notranje preoblikovati šole in da je njena vzgojna vloga bolj zanemarjena kot prej. Na osnovne šole nam še vedno prihajajo z nekaterih kadrovske šole učitelji, ki znajo samo poučevati, v srednje šole pa taki, ki znajo kvečjemu razlagati in spraševati. Veliko smo zamudili s tem, da smo pedagoškemu šolstvu namenili tako malo družbene skrbi!

Kako se danes lotevamo reforme pedagoškega šolstva po Jugoslaviji? O tem je bilo na obeh posvetih več kritičnih kot pohvalnih besed. Kot bi zasnovo in spremembe načrtovali tehnokrat, ki so daleč od pedagoške znanosti in izkustva, pa so jim organizacijski, denarni in drugi zunanji vidiki pomembnejši od prave reforme. Izhajati bi morali predvsem iz potreb in zahtev nove

Med drugim preberite

- PEDAGOŠKA SLUŽBA DANES IN V PRIHODNJE, str. 2
- OB NOVI ZASNOVI POKLICNEGA USMERJANJA, str. 4
- OSNOVNA ŠOLA IN NJENI PONAVLJAVCI, str. 5
- NAKNADNI RAZPISI, str. 6

osnovne in srednje šole; danes bi nam že moralo biti jasno, kakšnega učitelja in vzgojitelja potrebujemo! S tem ko postopno prehajamo na visokošolsko izobraževanje tudi osnovnošolskih učiteljev, bi morale biti perspektive pedagoškega šolstva svetlejšje kot kdajkoli prej, vendar žal ni tako. Nemir vnašajo že nedomišljeni reorganizacijski načrti, ki nestrpno čakajo, kako bi rušili staro, čeprav še nimajo celostne predstave niti izdelanega podrobnega načrta, kako bomo hkrati zgradili novo in boljše.

Kot so učiteljska nekoč naravno prerastla v pedagoške akademije, naj bi le-te naravno prerastle v pedagoške fakultete — ali kakorkoli že bomo imenovali nove visoke pedagoške šole. Nekateri načrtujejo drugače: mislijo predvsem na ukinitve pedagoških akademij (ali da bi jim ostali le razredni pouk; predšolska vzgoja in še kaj), izobraževanje učiteljev za predmetni pouk v osnovni šoli in v skupni vzgojno-izobražbeni osnovi srednjega izobraževanja pa naj bi prevzele različne fakultete. Tako da bo boljše, enotnejše, cenejše. Vendar je v taki rešitvi še veliko negotovosti in odprtih vprašanj. Prvo je že v tem, kakšno mesto in kakšen delež naj imajo pedagoški predmeti v programih fakultet, ki bodo izobraževale predmetne učitelje za osnovno in srednje šole. V razmerah, ko še vedno prihajajo v osnovne in srednje šole z učiteljsko diplomiro kadri brez pedagoško psihološkega znanja, kvečjemu z nekaj znanja iz metodike, je nastala marsikje v Jugoslaviji na fakultetah prava vojna proti pedagoško-psihološki skupini predmetov. Utesnili so jo, pri nas na borih 7,1% predmetnika, na Hrvaškem na 11,7% (brez metodike), medtem ko ima na pedagoških akademijah mnogo vidnejše mesto. Težko je verjeti, da so lahko še danes nekateri visokošolski učitelji (pa ne samo oni) prepričani, da je poznavanje stroke dovolj za uspešno vzgojno-izobraževalno delo v osnovni in srednji šoli, da je sodoben učitelj strokovnjak, ki mu dodamo morda še malo metodike — več pa ne rabi. Pedagogika, didaktika, psihologija in andragogika so jim le nepotreben balast.

Sirah pred tem, da ne bi šli z reformo pedagoškega šolstva kljub višji izobrazbi korak nazaj, ima še druge razloge. Nekdanja učiteljska so bila uspešna, ker so imela izbrane učitelje in učence; delo je potekalo v ne tako številnih oddelkih, veliko je bilo individualnega stika med učenci in učitelji, celotno okolje, ozračje in slog dela je prevladal duh pedagoške šole. Nepogrešljiva sestavina učiteljskega je bila vадница, z najboljšimi učitelji. Teorija se je tako povezovala s prakso, izobraževanje s praktičnim usposabljanjem za pedagoško delo. Vse te vrline ohranjajo, tako pri nas kot v

svetu, pedagoške šole, ki slovijo po svoji uspešnosti.

Namesto takih šol in takega vzgojno-izobraževalnega procesa načrtujejo nekateri bolj »gospodarske« šole, kjer bodo predavatelji »posredovali« pedagoško učnost vsaj 120 študentom hkrati, kjer individualnih stikov med učitelji in študenti skoraj da ne bo, kjer bo učni proces usmerjen predvsem v »polnjenje« spominjskih predalov s pozitivističnim znanjem — daleč od žive pedagoške preke, v kateri bi mladi učitelji osebno in strokovno zoreli. Če temu dodamo še negativno selekcijo, ki jo zaradi čedalje slabšega gmojnega položaja prosvetnih delavcev že obenujo pedagoške šole že domala povsod po Jugoslaviji, se nam prihodnost pedagoškega šolstva res ne kaže v lepih barvah.

Da mu nekateri ne želijo dobro, se vidi že po tem, da bi hoteli že danes spodkopati srednje pedagoške šole kot pripravljalnice za višje in visoke pedagoške šole. Tako zagrebško kot ljubljansko posvetovanje je poudarilo, da dobrega učitelja in vzgojitelja ne vzgojimo v nekaj letih. Izjemno pomemben je vsestranski razvoj osebnosti v letih odrasčanja, ko omogočimo učiteljskemu kandidatu, da razvije svoje mnogovrstne sposobnosti in zanimanja, v stiku z mladino v različnih interesnih in drugih dejavnostih. Današnja storilnostno usmerjena srednja šola tega večinoma ne daje, če ni v njenem programu to posebej predvideno, kot v srednjih pedagoških šolah. S srednjimi pedagoškimi šolami pa seveda ne zapiramo vrat visokih šol sposobnim in motiviranim kandidatom iz drugih šol, kot trdijo njihovi nasprotniki.

Ljubljansko posvetovanje je poudarilo še nekaj. Če imajo lahko razvito šolstvo druge panoge in dejavnosti, zakaj bi morali rušiti in ne razvijati prav pedagoško šolstvo? Temu se upira ne le naša »stanovska« zavest in prepričanost v svoj prav, marveč tudi odgovornost za prihodnost vzgoje, izobrazbe ter celotne strokovne, idejne in vrednostne usmerjenosti prihodnjih učiteljskih rodov in tistih, ki jih bodo vzgajali! Prav zato moramo razviti sodobne in kakovostne pedagoške šole, ki bodo obenem žarišča pedagoške misli, inovativne in ustvarjalne dejavnosti, opora pri nenehnem izpopolnjevanju pedagoških delavcev. Brez takih žarišč ne bo hitrejšega napredka vzgoje in izobraževanja!

Take pedagoške šole seveda ne nastanejo čez noč, niti ne na ukaz. Še tako dobri programi nič ne pomagajo, če ni ustreznih kadrovske in gmojnih možnosti. Na to moramo misliti pravočasno. Taka dobra šola res nekaj več stane — toda nič nas ne more tako drago stati, kot slabo pedagoško šolstvo!

JOŽE VALENTINCIČ

Žilka Lukić: Iz ciklusa: Golob, 1984, akril

Delo je z razstave, s katero se je avtor pred nedavnim predstavil v Jelovškem salonu v Mostah v Ljubljani. Vse likovne stvaritve so neposredne in prepričljive. Umetnik uporabi znane, preproste stvari in jih jasno omeji v realnem prostoru, kjer se mojstrsko igra s kontrastom svetlobe in barve. Lahko rečemo, da slikar na znanih vrednotah snuje nove razsežnosti. Enake podobe, ki se ponavljajo (golob, pes, plod) so sklenjene celote in hkrati različni deli večje celote-ciklusa. Samosvoje likovne zapise bi lahko poimenovali skrivnost resničnosti, ki ima več obrazov, vsi pa se združujejo v enega. T.D.

dogodki
novosti

Pedagoška služba danes in v prihodnje

Samo lepotni popravki ali korenite spremembe?

Spremembe, ki jih doživlja v zadnjem desetletju celotno področje vzgoje in izobraževanja ter podružbljanje te dejavnosti na temelju samoupravnih družbeno-gospodarskih odnosov, odpirajo tudi vprašanje: ali pedagoška služba, kakršna je danes, še ustreza in naj jo ohranimo nespremenjeno tudi v prihodnje? Ali zdajšnja organiziranost razvojne in nadzorno-sve-tovalne službe v Zavodu SRS za šolstvo in njegovih organizacijskih enotah sledi potrebam družbenega razvoja in zagotavlja vzgojno-izobraževalnim organizacijam potrebno pomoč pri ureničenju novih programov? Ali današnja usmerjenost vseh strokovnih služb na področju vzgoje in izobraževanja dovolj spodbuja ustvarjalno sodelovanje pedagoških delavcev pri ureničenju reforme?

Predvidena sprememba Zakona o pedagoški službi je postavila na dnevni red tudi ta vprašanja. O njih so razpravljali 31. 5. 1984 na Republiškem svetu za vzgojo in izobraževanje, dne 6. 6. 1984 pa na Strokovnem svetu SRS za vzgojo in izobraževanje. Gradivo za razpravo je pripravil Zavod SRS za šolstvo, ki je razčlenil v njem današnje stanje, naloge, potrebe, možnosti in težave, ki jih ima pri ureničenju svoje razvojne in svetovno-nadzorne vloge.

»Nove sistemske rešitve na področju vzgoje in izobraževanja zahtevajo poglobljeno strokovno delo pri pripravi novih programov, stalno spremljanje in posodabljanje novih programskih rešitev, predvsem pa neposredno pomoč vzgojno-izobraževalnim organizacijam in učiteljem, da bodo kos nalogam,« ugotavljajo delavci Zavoda. Novi položaj vzgojno-izobraževalnih organizacij, ki morajo samostojno in ustvarjalno načrtovati in opravljati svoje delo v skladu z vzgojno-izobraževalnimi smotri in s potrebami okolja, »postavlja pedagoško službo v nov odnos do vzgojno-izobraževalnih organizacij, v prvi vrsti v službo razvoja vzgoje in izobraževanja, kot pobudnika in pospeševalca novih oblik in metod dela, kot strokovno službo, ki naj pomaga in svetuje izobraževalnim organizacijam — njena kontrolna funkcija pa se izrazi predvsem takrat, ko znotraj vzgojno-izobraževalne organizacije odpovedo mehanizmi pedagoškega vodenja in samoupravnega nadzora nad izvajanjem sprejetih odločitev.« Tako usmeritev zahteva ustvarjalnejši odnos do vzgoje in izobraževanja in odmik od preteklosti, ko je pedagoška služba »vse preveč ugotavljala in opozarjala, premalo pa neposredno prispevala k reševanju problemov in pomagalala izobraževalnim organizacijam takrat, ko so to pomoč najbolj potrebovale.«

Razprava na Republiškem svetu za vzgojo in izobraževanje je pokazala, da je malo tistih, ki

bi se zavzemali za ohranitev nespremenjenega današnjega stanja. Večina razpravljavcev se je ogrevala za drugačno usmeritev pedagoške službe, da bo ustrezala razvitejšim samoupravnim odnosom in zahtevam prihodnjega razvoja vzgoje in izobraževanja. Učitelj ni več državni uradnik, da bi mu morala stati venomer za hrbtom državna inspekcija! V vseh drugih republikah so tovrstni zavodi samoupravno organizirani — zakaj bi morali prav pri nas ohranjati državno-upravni položaj zavoda znotraj Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo? Učitelji in šole potrebujejo predvsem pomoč in nasvet, pedagoška služba naj se tudi nanje opira, vsaj na tiste, ki so najbolj uspešni, zavzeti in ustvarjalni. Širitev kroga zunanjih sodelavcev in svetovalec je še pomembnejša v usmerjenem izobraževanju, so poudarili tudi člani Strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje, sicer bo zavod še naprej skrbel predvsem za splošnoizobraževalne predmete, zanemarljivo pa bo strokovno-teoretične predmete, praktični pouk, proizvodno delo in delovno prakso, pa tudi izobraževanje ob delu, ki ga ne obravnava enakopravno z drugim izobraževanjem.

Na seji Strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje so se člani še bolj odločno zavzeli za spreminjanje in nadaljnji razvoj zavoda in pedagoške službe: Zavod SRS za šolstvo naj se razvije v strokovno samostojno in ugledno ustanovo, ki bo imela poudarjeno razvojno-inovativno in svetovno vlogo, ki bo odzivna na pereča vprašanja pedagoške prakse, odgovorna za strokovnost svojih predlogov ter oprta na širok krog zunanjih sodelavcev. Kot pedagoška služba naj bo obrnjena k učiteljem in šolam ter njihovim potrebam; spodbuja naj njihovo ustvarjalnost in naj ji daje venomer novih pobud. Vse to pa je mogoče le v odnosih demokratičnega sodelovanja, ki jih sedanji državno-upravni položaj zavoda bolj škodi kot koristi. Prihodnja vloga in razvoj pedagoške službe terjata torej spremembo tudi samega položaja Zavoda SRS za šolstvo, ki naj bi v tem sledil samoupravni organiziranosti teh zavodov v drugih republikah in pokrajinah. Več razlogov pa govori še naprej za enotnost zavoda in pedagoške službe, čeprav naj bi imele organizacijske enote v njem več samostojnosti, da se bodo lahko hitreje odzvale potrebam svojega območja.

V obeh republiških svetih se je izoblikoval še en predlog: v razpravo o prihodnosti pedagoške službe naj se vključi širša pedagoška javnost — svoje mnenje in predloge naj povedo tudi sami prosvetni delavci, saj je pedagoška služba predvsem njim namenjena!

J. V.

Odgovorneje načrtujmo prihodnost!

Predlog smernic bo treba bistveno spremeniti

Predlog smernic za dolgoročni načrt SR Slovenije, ki naj bi ga Skupščina SRS obravnavala 11. julija t. l., ni bil pri delavcih v vzgoji in izobraževanju nič kaj ugodno sprejet. O prihodnjem razvoju vzgoje in izobraževanja, kot ga predvidevajo smernice, je kritično razpravljala najprej Republiški svet za vzgojo in izobraževanje (o tem smo že poročali). O tem gradivu so razpravljali na sestanku aktiva komunistov, ki je bil na Centralnem komiteju ZKS 25. 5. 1984, pa tudi na Svetu za vzgojo in izobraževanje pri Republiški konferenci SZDL dne 31. 5. 1984.

Za vse te razprave je bil značilen kritičen pogled na tisti del predloženih smernic, ki obravnava dolgoročni razvoj vzgoje in izobraževanja. Ob tem so se izostrili pogledi na nekatere temeljne dileme prihodnjega razvoja vzgoje in izobraževanja, do katerih se mora opredeliti tudi celotna družba: njena prihodnost je namreč tesno povezana s prihodnostjo vzgoje in izobraževanja, z vlogo znanja, znanosti in ustvarjalnosti.

Smernice za dolgoročni načrt SR Slovenije morajo stati na trdnih tleh, ne morejo biti seznanjeni želja, ne smejo idealizirati prihodnosti — poudarjajo delavci Zavoda SRS za družbeno planiranje, ki je predlog smernic pripravil. Smernice morajo temeljiti na strokovnih spoznanjih o možnostih, ciljih in poteh našega prihodnjega razvoja, hkrati pa so tudi družbeno-politični dokument, s katerim družba opredeli svojo prihodnjo usmeritev. Predvideni znanstveno-tehnični in tehnološki razvoj zahteva ob tem nov način razmišljanja, še posebej, ko gre za znanje, znanost in človeka kot razvojne dejavnike. In prav tu smo pred velikimi odločitvami.

Med cilji, ki si jih postavljamo, ter prihodnjimi gmotnimi možnostmi, da te cilje uresničimo, je razhajanje očitno. Pri tem niso ovira le stvarne omejitve in gmotne težave; odprto je, vsaj za zdaj, še drugo vprašanje: koliko smo pripravljeni odtegniti vsako leto od družbenega proizvoda za vzgojo, izobraževanje in znanost? Odgovor je odvisen predvsem od tega, ali obravnavamo te dejavnosti kot pomembne razvojne dejavnike, ki jih bomo spodbujali in krepi, ali pa kot družbeno porabo, ki jo je treba zaradi gospodarskih težav čim bolj zmanjšati. V tem se pogledi še razhajajo. Če nekaj let delež družbenega proizvoda, dodeljen vzgoji in izobraževanju, nenehno upada; kljub temu nekateri vidijo v tej dejavnosti še dovolj »skritih rezerv«, ki opravičujejo še nadaljnje upadanje družbenih sredstev. Po mnenju drugih pa bi bili na ta način ogroženi že nekateri temeljni cilji reforme, neenakopravnost prosvetnih delavcev v primerjavi z delavci v gospodarstvu bi se v osebnih dohodkih še povečala, stroški za vzgojo in izobraževanje pa bi se prekomerno morali preložiti tudi na ramena staršev.

Razpravljalci na aktivu komunistov in na seji Sveta za vzgojo in izobraževanje so se enotno zavzeli za drugačno razvojno usmeritev. Postati moramo inovacijska družba, družba, ki bo sposobna hitro osvajati novosti in ki bo visoko cenila inovacijsko znanje! Da bi to uresničili, moramo posodabljati vzgojo in izobraževanje in zagotoviti vzgojno-izobraževalnim organizacijam potrebne možnosti za kakovostno delo. Potrebujemo šolstvo, posebej še univerzo, znanstvene institute in znanstvene delavce, ki bodo na svetovni ravni.

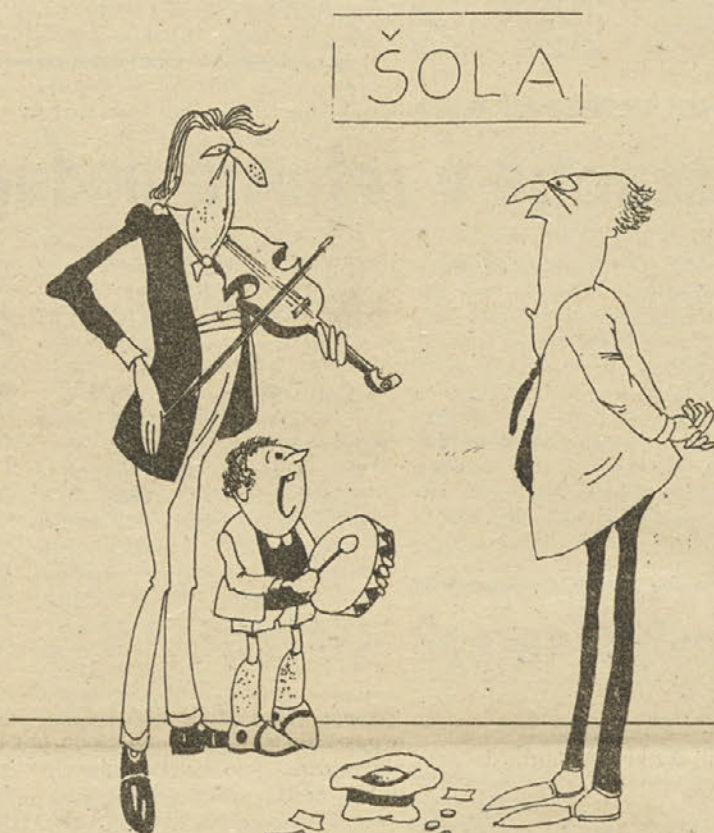
Zato pa moramo preprečiti nadaljnje siromašenje vzgoje in izobraževanja in slabšanje gmotnega položaja prosvetnih delavcev. Ravnanje moramo tako, kot smo ravnali v najtežjih vojni letih, ko smo smelo načrtovali nadaljnji razvoj vzgoje in izobraževanja. Prav v takih razmerah, v kakršnih smo danes, se ne smemo odpovedati dolgoročni razvojni viziji, čeprav jo bomo uresničevali postopno, korak za korakom. Opreti se moramo nase, na svoje moči, pamet in znanje! Za tako odločitev bi se morala zavzeti vsa družba!

Na prihodnji razvoj vzgoje in izobraževanja ne smemo misliti le v številkah — prav tako pomemben je kakovostni razvoj te dejavnosti: kakšno vzgojo in izobraževanje bomo zagotovili mladim na pragu novega tisočletja, kako bomo vključili v nenehno izobraževanje zaposlene. Skrb za šolstvo mora torej dopolnjevati tudi skrb za razvoj izobraževanja v celotnem družbenem delu, izobraževanju ob delu in iz dela. Presoditi bo treba, čemu bomo dali prednost in kako zagotoviti, da bosta vzgoja in izobraževanje na vseh ravneh dala združenemu delu in celotni družbi največ, kar zmoreta. Načelna opredelitev, da so vzgoja, izobraževanje in znanost odločilni razvojni dejavniki, se mora torej izražati in potrjevati v praksi; samo to bo upravičilo in omogočilo večja vlaganja v te dejavnosti! Kolikor več bomo sami prispevali h gospodarskemu in splošnem razvoju, toliko več lahko od družbe tudi pričakujemo!

Predlog smernic za dolgoročno načrtovanje bo treba zato bistveno dopolniti. V njih naj bo jasno opredeljeno, da bomo s solidarnostjo še naprej razvijali enotno in sodobno osnovno šolo, s prvimi celodnevne osnovne šole. Še naprej bomo razvijali družbeno vzgojo in varstvo predšolskih otrok. Mladim bomo omogočili, da bodo po končani osnovni šoli nadaljevali z izobraževanjem in se usposobili za prvi poklic. Usmerjeno izobraževanje bomo razvijali v skladu s preverjeno zasnovano reformo. Posebno skrb bomo namenili visokošolskemu izobraževanju, diplomskemu študiju in nenehni usposobitvi zaposlenih. Z notranjo reformo in posodabljanjem vzgoje in izobraževanja na vseh ravneh pa bomo zagotovili čim večjo učinkovitost in kakovost vzgojno-izobraževalnega dela. V ta namen moramo zagotoviti ustrezen gmotni položaj prosvetnim delavcem, saj imajo odločilno vlogo pri notranjem razvijanju vzgoje in izobraževanja. V težkih gospodarskih razmerah, v kakršnih smo in bomo še nekaj časa, se torej ne smemo odpovedati dolgoročnim razvojnim ciljem, viziji prihodnosti na pragu novega tisočletja.

Ob vseh teh kritičnih razpravah, ki bodo, upamo, korenito spremenile tisti del smernic, ki obravnava vzgojo in izobraževanje, se nam vsiljuje še eno vprašanje: kako je mogoče, da v današnjem času sploh lahko pride do tako nepopolnega predloga, mimo najodgovornejših organov s področja vzgoje in izobraževanja, mimo prosvetnih delavcev, mimo mladih, o katerih prihodnosti odločamo? Mar ni danes že vsakemu jasno, da o tako pomembnih družbenih vprašanjih, kot je prihodnost vzgoje, izobraževanja in znanosti, ne moremo in ne smemo razmišljati zgolj z vidika ozke ekonomistične logike?

JOŽE VALENTINČIČ

Oto Jurgec: Brez besed

PIONIRSKI DOM-MARKO OREŠKOVIČ,
Park Ribnjak 1 v ZAGREBU

objavlja

RAZPIS OTROŠKE GLASBENO-LITERARNE
USTVARJALNOSTI

Na razpis se lahko prijavijo učenci osnovnih šol.
Skladbe z besedilom sprejemamo DO 30. JUNIJA 1984 na naslov Pionirskega doma z oznako »Za razpis«.

Učenci, ki se bodo prijavili naj pošljejo:

- natipkano besedilo v treh izvodih
- delovni posnetek skladbe na kaseti ali na magnetofonskem traku (glas in spremljajoči instrument)
- notno besedilo (če je mogoče)

Skladbe, ki jih boste poslali na razpis, se ne smejo biti izvedene, besedila pa ne smejo biti objavljena v enaki obliki.

Skladbe, ki bodo izbrane za izvedbo, ne smete preklicati.

Avtorji lahko sodelujejo z več deli (največ s tremi).

Izbrana dela bodo predvajana na končni prireditvi v koncertni dvorani VATROSLAV LISINSKI v Zagrebu, letošnjega oktobra.

Drugi pogoji razpisa so usklajeni s pravilnikom razpisa.

Informacije lahko dobite v Pionirskem domu Marko Orešković v Zagrebu ali po telefonu: (041) 272-778.

Slovenci v Italiji zahtevajo zaščito

Slovenska manjšina v Italiji že več let zamača na globalni zaščitni zakon, ki ji pripada po italijanski ustavi. Na zahteve Slovencev se tudi v Rimu niso odzvali, vsa opozorila zaradi kršenja narodnostnih pravic so ostala brez odmeva. Zato je enotna slovenska delegacija pripravila v nedeljo, 20. maja v Gorici veliko protestno demonstracijo. Prvič po končani vojni so se združili vsi Slovenci iz zamejstva ne glede na prepričanje in politično usmeritev. Na glavnem goriškem trgu Travniku se je zbralo okrog 15 tisoč Slovencev, ki so prišli iz dežele Furlanije-Juljske krajine, s Tržaškega, z Goriškega in iz Videmske-pokrajine. Slovenci od Višarj do Matajurja ter

prek Brd in Krasa do Miljskih hribov so tudi tokrat dokazali pripadnost slovenskemu narodu in složnost v zahtevi, da mora italijanska vlada pravično in enako zaščititi vse Slovence v Italiji.

Enotna slovenska delegacija, ki jo sestavljajo Svet beneških Slovencev, Slovenska kulturno gospodarska zveza (SKGZ), Socialistična stranka, Slovenska skupnost, Svet slovenskih organizacij in Komunistična partija, je namenoma izbrala za manifestacijo Gorico, ker je to mesto stičišče treh pokrajin, v katerih živi slovenska manjšina. Tudi kraj demonstracije, osrednji goriški trg Travniki, ni bil izbran po naključju: prav na tem trgu so pred več kot dvesto leti (leta

1714) usmrtili voditelje tolminskega kmečkega upora.

Večtisočglava množica, med katero je bilo zelo veliko mladine in učiteljev, je odločno zahtevala, da je treba sprejeti zakon, ki naj narodnostni skupnosti omogoči razvoj.

V demonstraciji so sodelovale združene godbe na pihala, sledili so govori članov enotne delegacije Slovencev v Italiji, ob koncu pa se je razlegla puntarska pesem »Le vkup, le vkup uboga gmajna«. Napovedovalka programa je tudi prebrala brzojavke predsednikom republike Sandru Pertiniju, vlade Bettinu Craxiju in obeh domov parlamenta Francescu Cossigiju in Nildeju Jottiju.

Vsi govorniki so poudarjali, da so razočarani nad ravnanji italijanske vlade zaradi njenega odnosa do Slovencev v Italiji in zahtevali enakopravno varstvo pravic za vse Slovence. Demonstracija je še posebno pomembna za najbolj ogrožene Slovence v Videmski pokrajini. Zahtevali so naj v Benečiji odpro slovenske šole, ker bo le tako mogoče širiti med Slovenci na tem območju materni jezik in kulturo.

Demonstracija je ponovno dokazala, kako zelo je Slovencev v Italiji pri srcu materinščina, da se hočejo razvijati kot enakopravni člani družbe, enaki med enakimi — na šolskem, kulturnem in gospodarskem področju.

MARKO PAULIN

Vabilo na skupščino

Skupščina Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev bo v torek, 26. junija 1984 ob 9.30 na Filozofski fakulteti v Ljubljani, soba 526 v petem nadstropju.

Skupščina bo obravnavala zaključni račun Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev za leto 1983 in finančni načrt za leto 1984 z ustreznimi bilancami ter Poročilo o stanju in problemih vzgoje in izobraževanja v SRS v letu 1983.

Tuji jeziki odpirajo vrata v svet

Posvetovanje o učbenikih in razstava učbenikov, priročnikov in drugega didaktičnega gradiva za tuje jezike

Založbi Školska knjiga iz Zagreba in Zavod za učenje i glavna sredstva iz Beograda 10. in 11. aprila 1984 pripravila v Zagrebu posvetovanje o učbenikih in razstavo učbenikov, priročnikov in drugega didaktičnega gradiva za pouk tujega jezika. Posvetovanje je bilo v prostoru Školske knjige, udeležilo se ga je več kot sto piscev učbenikov, urednikov, pedagoških strokovalcev in učiteljev tujih jezikov iz vseh naših republik in tujih držav. Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike.

Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike. Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike.

Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike.

Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike.

Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike.

Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike.

Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike.

Prvi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike, drugi dan posvetovanja namenjen predavanjem in razpravi o mestu gramatike v učbenikih in priročnikih za tuje jezike.

živnost pouka sicer neprimerno večja, vendar bi to pomenilo tudi večje denarje in organizacijske težave. Menimo, da to priporočilo jeter vsaj trenutno še ni uresničljivo.

Iz skupine predavanj o aktualnih problemih pouka tujih jezikov naj omenim le tri, ki so opozorili na nekatere najbolj pereče zadeve pri pouku tujih jezikov.

Urednica učbenikov za tuje jezike založbe Školska knjiga Anuška Nakić je v svojem predavanju z zanimivim naslovom Nova generacija učbenikov za tuje jezike založbe Školska knjiga predstavila temeljna navodila novega programa učbenikov. Doslej je veljalo temeljno vodilo: učiti se jezik, prav nič pa o jeziku. Manipulativne vaje so bile preveč v ospredju, materni jezik je bil popolnoma izločen, čeprav je danes jasno, da je jezikovno znanje materinskega jezika mnogo bolj pomembno kot hi-trejšemu in tudi boljšemu razumevanju jezikovnih struktur tujega jezika. V učbenikih ni bilo nobenih informacij o jeziku, torej je bila komunikacija z učencem slaba. Novi program učbenikov naj bi upošteval tudi učence, ki morajo biti seznanjeni s cilji pouka, prav tako bo materni jezik našel svoje mesto tudi v pouku tujih jezikov. V nove učbenike bo sicer uvrščen t.i. »komunikativni pristop«, vendar glede na resnične možnosti in na neavtentično okolje, v katerem se naši učenci učijo tuji jezik. Pomočnik predsednika Republiškega komiteja za prosveto, kulturo, telesno in tehnično kulturo SR Hrvaške Aleksander Kolka, je v svojem predavanju z naslovom: Aktualni trenutek preobrazbe vzgoje in izobraževanja in tuji jeziki poudaril, da se odnos do tujega jezika izboljšuje, da se ljudje čedalje bolj zavajajo, kako potrebno je znanje tujega jezika in da je izbor tujih jezikov, ki se jih učimo, na nek način vedno politično vprašanje. Pri tem je opozoril na upadanje pouka francoskega jezika, kar je v nasprotju s potrebami našega gospodarstva.

Kako pomembno je, da smo seznanjeni s potrebami po znanju tujih jezikov, je v svojem izjavljanju poudaril tudi pedagoški svetovalec Zavoda za razvoj vzgoje in izobraževanja iz Mostarja Mustafa Tanović. Zanimivo pa je bilo njegovo predavanje predvsem zato, ker je pokazal na nedoslednost dveh sočasnih pojavov, in sicer na: — vedno večjo potrebo po znanju tujih jezikov in

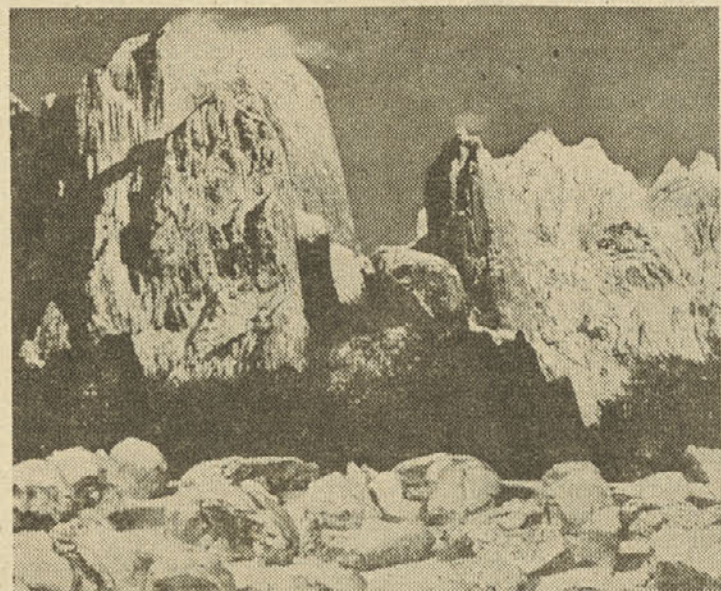
— položaj tujih jezikov v šoli, ki nima tistega mesta, kot bi mu po pomembnosti pripadalo.

Nadalje je profesor Tanović opozoril na to, da se je Jugoslavija opredelila za široko mednarodno sodelovanje na gospodarskem, političnem, kulturnem in športnem področju, hkrati s to

opredelitvijo pa bi moralo potekati stalno, dolgotrajno in množično učenje tujih jezikov. Povezujemo se s svetom, vključujemo se v mednarodno delitev dela, v gospodarstvo uvažamo novo tehnologijo, za vse to pa potrebujemo vedno nove in nove strokovnjake, ki obvladajo tudi tuje jezike. To nas vodi do enega samega sklepa: tuji jezik kot splošni jezik in tuji jezik v funkciji stroke imata pomembno mesto v vseh vzgojno-izobraževalnih programih.

Prvi dan posvetovanja smo si ogledali tudi razstavo angleških, nemških, francoskih in ruskih učbenikov in drugega didaktičnega gradiva za pouk v osnovni šoli in v srednjem usmerjenem izobraževanju. Zanimale so nas predvsem novejša izdaja učbenikov za pouk tujega jezika v funkciji stroke. S prevedenimi slovarji uporabljamo namreč tudi v slovenskih šolah več učbenikov zagrebske in beograjske založbe, vendar pa še za veliko programov ni primerne literature na tržišču. V naslednjih letih bo programska politika obeh založniških hiš usmerjena prav gotovo tudi v to, da zapolni vrzel na področju učbenikov za tuje jezike v funkciji stroke.

NEVENKA SELIŠKAR

Umetniški svet Darka Slavca bi lahko uvrstili v področje znanstvene fantastike. Vesolju kot neskončnemu prostoru namenja slikar svojo pozornost. Z novo ikonografijo in superrealističnim načinom slikanja, ki kot tehnični pripomoček uporablja tudi fotografijo, se mu je posrečilo ustvariti kompozicije, ki v umetnikovi predstavi na istem platnu združujejo tisočletja človekovega življenja na Zemlji z osvajanjem vesolja v našem času in to na način, ki zbujajo v gledalcu občudovanje in strah. Kruh, ki se pojavlja v teh slikah, simbolizira človekovo navezanost in povezanost z Zemljo, brez njega bi bil njegov obstoj in razvoj nemogoč. Medtem ko ga najdemo nedotaknjene v različnih, z Zemljo povezanih prizorih, je v »vesolju« razdrobljen na nešteto delcev. Ali je slikar želel s tem simbolizirati našo prihodnost? Maruša Avguštin

V senci sodobnega sveta

Ob velikem prodoru računalnikov v svet je v času, ko ostaja Jugoslavija na tem področju nekako ob strani, prikrajšana za novejša tehnična dosežke sodobnega razvitega sveta, uspešno založbi Mladinska knjiga kot prvi v Jugoslaviji uvoziti 190 osebnih računalnikov SINCLAIR ZX 81.

Večina teh računalnikov so namenili šolam in drugim ustanovam, ki jih same ne morejo uvoziti, a jih nujno potrebujejo pri vzgojno-izobraževalnem delu.

Povpraševanje po uvoženih računalnikih je bilo tolikšno, da je bila omejena količina kmalu razprodana, pri Založbi pa predvidevajo, da so večino računalnikov po zelo visoki ceni kupile šole.

V knjigarni Mladinske knjige je že nekaj časa odprta tudi posebna prodajalna računalniške literature. Na njene police se med knjige s tega področja v teh dneh uvršča tudi knjižnica Ivana Gerliča ABC RAČUNALNIŠTVA.

Namenjena je pravzaprav vsem začetnikom, ki jih računalništvo zanima, predvsem pa sedmo- in osmošolcem za njihovo prostostopsne dejavnosti. Knjižnica je del programa Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije, uvaža pa predvsem v delo z najbolj razširjenimi in trenutno tudi najbolj dostopnimi hišnimi računalniki Sinclair.

Pri Zvezi nameravajo s prilagojenimi igrami uvesti računalnike tudi v vrtec, tako da otroci z njimi kasneje, na predmetni stop-

nji osnovne šole ne bodo imeli težav. Pri akcijah gibanja Znanost mladini skušajo že zdaj uveljaviti računalnike kot pripomočke pri znanstvenem delu mladine.

Skušali bodo tudi povezovati že ustanovljene računalniške klube v občinah in njihovo dejavnost razširjati tja, kjer je zanje dovolj zanimanja.

Založba Mladinska knjiga je pripravila skupaj z Radiom Student tudi kaseto za mikroročunalnike, v sodelovanju z Delavsko enotnostjo pa bodo izdali nekaj popularnih knjižic: Osnovni koraki v baziču, Uvod v računalništvo, Kako se učiti s svojim računalnikom, Računalniške igre — zvočne in grafične...

Izšla je tudi prva številka slovenske računalniške revije BIT s prodajno ceno 100 dinarjev. Revija je zasnovana tako, da bo sledila razvoju računalništva, vsemu, kar prinašajo računalniki v šolstvo in v gospodarstvo, poskušala bo slediti družbenim procesom, ki bodo prav zaradi razvoja računalništva prepleteni družbo v celoten organizem obveščanja in vedenja. Prispevki, ki jih ponazarja veliko slik, so prilagojeni različnim stopnjam poznanevanja in razumevanja računalništva, saj skušajo oblikovalci z revijo v računalniških centrih — vse, ki jih zanima razvoj računalništva in nova podoba sveta, ki se s časom bo izoblikovala z uporabo računalnikov.

V. K.

dogodki
novosti

Kakšni časi se obetajo Prosvetnemu delavcu?

S seje izdajateljskega sveta in uredniškega odbora

Skupna seja izdajateljskega sveta in uredniškega odbora Prosvetnega delavca, ki je bila dne 23. maja 1984, je obravnavala uresničevanje začrtane programske usmeritve glasila, finančno poslovanje v letu 1983 in možnosti za letošnje leto ter nekatere vidike nadaljnjega razvoja Prosvetnega delavca.

V svoji programski usmerjenosti, ki se je izoblikovala z leti pod vplivom družbenih potreb, želja in potreb bralcev ter pobud izdajateljskega sveta in uredniškega odbora, združuje Prosvetni delavec dvojne temeljne usmeritve: je strokovno informativen 14-dnevnik za aktualna vprašanja vzgoje in izobraževanja, hkrati pa glasilo delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti.

Prepletanje obeh sestavin omogoča časopisu sprotno in strokovno obveščanje o aktualnih vprašanjih in dogajanjih na celotnem področju vzgoje in izobraževanja, od predšolske vzgoje do izobraževanja odraslih; obenem pa vključuje v oblikovanje vsebine širši krog prosvetnih delavcev, ki bogatijo časopis s svojimi izkušnjami in spoznanji ter v njem javno povedo svoja stališča, zahteve in predloge glede perečih vprašanj vzgoje in izobraževanja ter učiteljevega in vzgojiteljevega položaja v družbi.

S tako dvojno vsebinsko usmeritvijo je Prosvetni delavec časopis za prosvetne delavce in tudi njihovo glasilo, izraža stališča družbe, strokovnih in drugih organov, pa tudi mnenja in hotenja samih prosvetnih delavcev — kolikor so seveda oni sami, osebno, kot učiteljski in vzgojiteljski kolektivi ali organizirani v svojem sindikatu pripravljeni javno spregovoriti v svojem glasilu.

Izdajateljski svet in uredniški odbor sta že lani priporočila uredništvu bolj kritično in analitično obravnavo aktualnih vprašanj, zlasti še gmotnega položaja vzgoje in izobraževanja ter prosvetnih delavcev. To priporočilo je dal še posebej Republiški odbor Sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti. Na zadnji seji sta izdajateljski svet in uredniški odbor ugodno ocenila tovrstne premike pri urejanju glasila in njegovi vsebini. Veliko je pripomogla k temu zavzeta dejavnost samih prosvetnih delavcev, ki se znajo čedalje bolj samozavestno in organizirano postaviti za svoje pravice in koristi vzgoje in izobraževanja. Več kritičnega duha v obravnavo aktualnih tem je vnesla tudi evalvacija reforme, saj zahteva nepristransko razčlenitev uspehov in neuspehov, dosežkov in pomanjkljivosti.

Naše glasilo je v teh okoliščinah odprto vsem, ki želijo s kritičnim in prodornim mišljenjem ter s svojimi izkušnjami prispevati k nadaljnjemu razvoju vzgoje in izobraževanja, k uveljavljanju zavesti o pomembnosti te družbene dejavnosti in k hitrejšemu reševanju odprtih vprašanj.

Vsa ta hotenja prosvetnih delavcev naj bi se ob njihovem aktivnem sodelovanju izražala tudi v njihovem glasilu.

Razprava o gmotnem položaju Prosvetnega delavca in temeljih,

na katerih naj bo zasnovan njegov srednjeročni razvoj, je nagibala k stvarnemu tehtanju in iskanju ustreznih razvojnih možnosti, da bi glasilo tudi v prihodnje lahko uspešno opravljalo svoje poslanstvo. Tradicija prosvetnega glasila ima v Sloveniji že 130-letno zgodovino; v težkih časih, ki so pred nami, mora ta tradicija nadaljevati, saj mora glasilo obveščati in na svoj način povezovati že več kot 30 tisoč delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti.

V gmotnem pogledu krmari Prosvetni delavec med Scilo in Karibdo, med naglo rastočimi cenami papirja, tiskarskih in drugih storitev ter mnogo počasnejšo rastjo sredstev, ki jih dobiva v obliki dotacij, da bi lahko ohranil naročnino na znosni ravni. V primerjavi s podobnimi časopisi drugih republik in pokrajin, ki jim izobraževalne skupnosti, sindikati in drugi dajejo precejšnjo finančno pomoč, dobiva Prosvetni delavec razmeroma malo denarja (od pisa za pedagoško usmeritev, pisa za kulturo, Republiškega sveta Zveze sindikatov in Zveze skupnosti otroškega varstva Slovenije). Z dohodki od razpisov in drugih objav ter dotacijami Prosvetni delavec »regresira« naročnino in jo skuša obdržati v dostopnih mejah. Zadnji val podražitev, zaradi katerega bodo vsi časopisi podražili naročnino vsaj za 30 odstotkov, bo zahteval ustrezne popravke v naročnini tudi pri našem glasilu.

Da bi zagotovili Prosvetnemu delavcu v prihodnjih letih gmotno podlago za redno 14-dnevno izhajanje (v teh časih žal ne moremo več kot razmišljati, da bi izhajal pogostejše), pa tudi za nadaljnji vsebinski razvoj časopisa, moramo po mnenju izdajateljskega sveta in uredniškega odbora storiti predvsem dvojne:

Prosvetni delavci naj se razvija kot osrednje informativno glasilo za vzgojo in izobraževanje, v katerem bodo delavci te dejavnosti našli sproti vse pomembne in vzgojno-izobraževalnim organizacijam potrebne informacije. K taki vsebinski izpopolnitvi naj bi več prispevali zlasti izobraževalna skupnost Slovenije in vsi republiški družbeni in strokovni organi s področja vzgoje in izobraževanja. To je najbolj gospodaren način pretoka informacij do vseh pedagoških delavcev, kakršnega zahtevajo samoupravni družbeni odnosi na tem področju, kjer moramo forumsko delo bolj povezati z »bazom«, sektorsko obravnavo posameznih vprašanj pa bolj zlivati v celostno informacijo.

Ustanovitelj Prosvetnega delavca, Republiški odbor Sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter Izobraževalna skupnost Slovenije, naj v okviru ustanoviteljskih pravic in obveznosti namenita potrebno skrb nadaljnjemu razvoju glasila.

Izobraževalna skupnost Slovenije naj bi prispevala potreben delež iz združenih sredstev za skupne namene vseh izobraževalnih skupnosti — saj je glasilo namenjeno vsem delavcem v vzgoji in izobraževanju in je po svoji družbeni in informativni vlogi sestavni del vzgojno-izobraževalnega sistema.

J. V.

dogodki
novostiKako učinkoviteje
in ustrezneje usmeriti
učence po osnovni šoli

V želji, da bi se učenci ob pomoči osnovnih šol, svetovalnih delavcev, staršev, strokovnih služb in drugih dejavnikov čim bolj ustrezno odločali za ustrezne programe in smeri, objavljamo nekaj bistvenih ugotovitev in pripomb, na katere opozarja dozdajšnje delo v usmerjenem izobraževanju.

Oglejmo si primerjavo učnih uspehov, uspešnosti učencev Srednje šole za družboslovje in splošno kulturo v celoti in po številu nezadostnih ocen po posameznih programih.

V drugem ocenjevalnem obdobju 1983/84 je v programu splošne kulture izdelalo 71,30% družboslovno jezikovnem programu pa 88,15% učencev. Skupno jih je izdelalo na šoli 82,2%. Za vse učence so veljale bolj ali manj izenačene možnosti za doseganje rezultatov (delovne razmere, šolski prostori, dvozmenski pouk, enaka kadrovska zasedba, red dela na šoli). Notranja primerjava po letnikih pa nam daje jasnejšo podobo uspešnosti. Razlika ni zanemarljiva v tretjih letnikih, kjer je v splošni kulturi izdelalo 71,60%, nasproti družboslovno jezikovnemu programu 89,05%. Očitnejša je razlika v oddelkih drugega letnika 66,25% nasproti 88,17%. Zamisliti pa se moramo nad razliko v prvih letnikih. V programu splošna kultura je izdelalo le 58,00%, v družboslovju pa 89,22%! Odstotek uspešnosti smo primerjali tudi s številom nezadostnih ocen po predmetih v obeh programih. Od skupnega števila nezadostnih ocen učencev v obeh programih pride na učence splošne kulture povprečno 5,33% nezadostnih ocen, na učence družboslovja pa 1,75%. Med učenci četrtil razredov ni razlike — 3,20 — 2,96%. Razlike so pomembne v prid družboslovno jezikovnega programa v tretjih razredih 1,56% : 5,21%, najbolj pa se razlika poveča v prvih razredih 1,35% : 10,25%.

Take in podobne dosežke uspešnosti oziroma neuspešnosti že zasledujemo v vseh ocenjevalnih obdobjih (redovalnih konferencah) usmerjenega izobraževanja. **Opozorimo pa naj, da odstotek uspešnosti v družboslovju v usmerjenem izobraževanju ves čas raste tudi v primerjavi z gimnazijskim programom!**

Skupna ugotovitev: Ni bistvenih razlik glede na četrti letnik, to je v gimnazijskem programu. Značilne razlike nastajajo v 1. letniku usmerjenega izobraževanja dveh različnih programov, to je med splošno kulturo in družboslovno jezikovno dejavnostjo, čeprav se programa po predmetniku skupne vzgojno-izobraževalne osnove razlikujeta le za 33% in sta si torej celo dokaj sorodna. Ali z drugimi besedami: če lahko odstotek neuspešnosti pripišemo objektivnim in subjektivnim dejavnikom, kakršni so na primer prehod na nov način dela po osnovni šoli, novo okolje, pomanjkanje določenih učbenikov, prenatrpani programi, pomanjkanje nekaterih didaktičnih pripomočkov, specialnih učilnic, različno poprejšnje znanje, premalo dvosmerne komunikacije na relaciji učitelj-učenec in obrnjen, natrpani razredi, je odločilnega pomena za uspešnost učencev motivacija za določen program, njihova lastna dejavnost in pripravljenost sodelovati v vzgojno-izobraževalnem

procesu. Ne zunanja ne notranja diferenciacija in vsa individualizacija pouka ne bosta prisilili učence k uspešnosti, k doseganju vzgojno-izobraževalnih ciljev, če le-ta nima možnosti, da bi se sam odločal za program po svojih sposobnostih in interesih! Ali povedano drugače: uspešen bo le učenec, ki ve, kaj hoče, kaj zmore in kaj bo lahko v poklicu dela. Tudi razvrščanje učnih predmetov po negativnem izboru v obeh programih nam potrjuje vplive motiviranosti na večjo ali manjšo učno uspešnost učencev.

1. mesto matematika 13,04% : 3,44% (4-krat več v splošni kulturi)
 2. mesto angleški jezik 8,70% : 3,67% (3-krat več v splošni kulturi)
 3. mesto slovenski jezik 4,57% : 1,42% (4-krat več v splošni kulturi)
 4. mesto drugi tuji jezik 8,61% : 2,49% (3-krat več v splošni kulturi)
- Tujih jezikov se vsi učijo na novo.

Prepričani smo, da se premalo dovolj motiviranih, a tudi dovolj sposobnih učencev z ustreznimi učnimi in delovnimi navadami odloči za program splošne kulture. To nam potrjujejo tudi številni popravni izpiti v programu splošne kulture, in primerjava šolskega obiska. Opažamo, da se odstotek izostankov večja pri vseh učencih. Čedalje bolj izostajajo od pouka tudi uspešni učenci, ki žele pridobiti čas, da bi se naučili snov za boljšo oceno, kajti natrpani učbeniki (preobsežna snov) povzročajo težave tudi sposobnim učencem. Primerjava v celoti in po letnikih pa naše domneve potrjuje. Zaskrbljuje »slabši« odstotek neopravičenih izostankov v programu splošne kulture. Z izmikanjem, z odlaganjem obveznosti, se pri učencih ne more razviti pozitiven odnos do vzgojno-izobraževalnega dela in ne nazadnje tudi do poklica, ki ga bodo pozneje opravljali.

Prav gotovo pripomore k takim dosežkom tudi: nespodbudna študentska politika (npr. za šolsko leto 1982/83 le dve razpisani študentski razredi, prevelika poučenost učencev in staršev o usmerjenem izobraževanju (tu mislimo na resnične možnosti prehoda v usmerjenem izobraževanju, ki je večinoma povezan z raznimi diferencialnimi izpiti in s prostorskimi možnostmi šol. Starši in manj uspešni učenci kljub strokovnemu svetovanju ponavadi vztrajajo v oddelku vse šolsko leto in tako po nepotrebnem izgubljajo možnosti, da bi se lahko pravočasno preusmerili. Hkrati se ne zavedajo, da v usmerjenem izobraževanju lahko ponavljajo razred le enkrat), predvsem pa deficitaren vpis za program splošne kulture. Tako se vpisuje vanj premalo dovolj motiviranih (letošnje namere 55 učencev) osmošolcev. Vpisujejo se tudi pretežno učenci iz ljubljanskih šol, ne pa iz vse Slovenije, kot bi to za območno šolo pričakovali (od 261 učencev usmerjenega izobraževanja je le 36 učencev od drugega). Poleg tega omogoča prav deficitaren vpis tudi tistim učencem, ki se za ta program odločajo na željo staršev, na pritiske nekaterih osnovnih šol in vseh tistih, ki izsiljujejo vpis z različnimi metodami ali iščejo le streho nad glavo.

MARIJA BELEC

Ob novi zasnovi poklicnega usmerjanja

V letošnji sedmi številki Prosvetnega delavca je bila objavljena Konceptija usmerjanja v samoupravni socialistični družbi. Spremlja beseda Milana Pavliha je predstavila »zgodovinsko ozadje« te zasnove, dogovore in sporazume, ki so potrebni, da bi to zasnovo uveljavljali in uresničevali tudi kadrovske delavci v delovnih organizacijah. Objava zasnove je primerna priložnost, da predstavimo delo skupine strokovnjakov pri raziskovalni nalogi Konceptija usmerjanja v izobraževanje in delo. Cilj te naloge je razvoj strokovne zasnove usmerjanja v izobraževanje in delo: to je po eni strani poenotenje teoretičnih osnov poklicnega usmerjanja in po drugi strani izdelava predlogov za strokovne postopke v tej dejavnosti. Raziskava se je šele začela, vendar smo se odločili, da jo bomo predstavili, ker bomo pri našem delu veseli vsake pobude in izkušnje drugih strokovnjakov za teorijo in prakso poklicnega usmerjanja.

Pri raziskavi sodelujejo predstavniki ustanov, ki preučujejo in razvijajo poklicno usmerjanje ob preobrazbi srednjega izobraževanja: mag. Zdenko Lapajne in Bogomir Mihevc (Center za razvoj univerze), Friderika Mičič (Zavod SRS za šolsko), Janez Zalaznik (Zveza skupnosti za zaposlovanje) in Darja Piciga-Rojko (Pedagoški inštitut). Poklicno usmerjanje je interdisciplinarno področje, zato smo k sodelovanju povabili dr. Majdo Kliner (Zavod SRS za zdravstveno varstvo — medicina poklicnega usmerjanja) in dr. Ivana Svetlika (Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo — planiranje kadrov in sociološki vidik poklicnega usmerjanja). Z vidika kadrovskih delavcev pomaga pri delu skupine Milan Pavliha, saj je poklicno usmerjanje dejavnost, ki naj bi spremljala posameznika tedaj, ko se izobražuje in tedaj, ko dela. Mag. Andrej Berden in mag. Zvone Vodovnik (Inštitut za delo) bosta prispevala pravno

analizo problematike usmerjanja v izobraževanje in delo. Občasno se vključujejo v naše delo tudi drugi strokovnjaki za področje poklicnega usmerjanja in usmerjanja v širšem pomenu npr. Zdenko Medveč (Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo), Ivica Zdešar (Osnovna šola Tone Čufar Ljubljana).

Podlaga za naše delo je Konceptija poklicnega usmerjanja v socialistični samoupravni družbi, za katero pa moramo ugotoviti, da doslej še ni dala izsledkov, ki so jih pričakovali nekateri pobudniki. Zato je eden od ciljev raziskave konkretizirati strokovni del te zasnove. Pri iskanju strokovnih rešitev se opiramo na rezultate raziskav in analiz na področju usmerjanja. Ti rezultati so bili na kratko že predstavljeni v prejšnjih številkah Prosvetnega delavca (J. Zalaznik: Poklicno usmerjanje v reformirani šoli — 1983/št. 14; D. Piciga-Rojko: Premalo načrtno in povezano — 1984/št. 1). Obširnejši sestavi so objavljeni v reviji Vzgoja in izobraževanje (1984/št. 1—2), v reviji Čovek i znanje (1983/št. 7—8 in 9—10) in v knjigi Z. Lapajne: Proces izbire poklica 1980—1982 (Center za razvoj univerze, Ljubljana 1984).

Rezultat dela pri raziskavi Konceptija usmerjanja v izobraževanje in delo bo tudi predlog osnov neopretrganega in celostnega sistema poklicnega usmerjanja. Poudarili smo tale izhodišča tega sistema:

— celostnost poklicne vzgoje, ki je organizirana kot enoten proces razvijanja interesov, sposobnosti in drugih osebnostnih lastnosti, v povezavi z informiranjem o vseh področjih dela, za katera se učenec izobražuje ali za katera bi lahko nadaljeval izobraževanje, ter v povezavi s celotnim spremljanjem razvoja učencev v izobraževanju in delavcev pri delu;

— učenčev aktivno in zavestno vlogo pri načrtovanju lastnega poklicnega razvoja in

pri poklicnem odločanju ter vzgoja učenca za izobraževanje; — enotno delovanje vseh, ki vodijo dejavnosti usmerjanja v osnovnem in usmerjenem izobraževanju.

Temeljno vodilo pri razvoju sistema poklicnega usmerjanja bo razvoj človeka z vidika njegovega vključevanja v procese dela, ki je celosten in nepretrgan proces spoznavanja, odločanja in usposabljanja za posamezna področja dela in delovna opravila. Pri razvoju sistema bomo upoštevali posebnosti, ki jih ta razvoj zahteva na raznih stopnjah vzgoje in izobraževanja, zapostavljanja, razporejanja na delo, napredovanja ipd.

Raziskovalna naloga se bo končala leta 1985, zato je zdaj še prezgodaj govoriti o rezultatih našega dela. Omenila bom le dva problema, ki smo se ju lotili. Zdaj je najaktualnejša izdelava osnutkov programov izobraževanja in usposabljanja za delo v poklicnem usmerjanju (to je za pedagoške, šolske svetovalne, kadrovske, poslovodne in druge delavce). Dozdajšnje analize in izkušnje so pokazale, da izobraževanje in usposabljanje za nobenega od teh profilov ni zadovoljivo urejeno, še zlasti če upoštevamo pomen dejavnosti poklicnega usmerjanja v novem sistemu vzgoje in izobraževanja. V programih je treba predvideti vsebine, ki bodo skupne vsem delavcem, ki delujejo na področju poklicnega usmerjanja, in posebne vsebine za posamezne skupine strokovnjakov. Treba je načrtovati tudi vsebine, ki spadajo v programe izobraževanja, in tiste, ki spadajo v programe usposabljanja.

Aktualni dogodki v vzgoji in izobraževanju kažejo, da se ob enotnih splošnih strokovnih izhodiščih v praksi pogosto pojavljajo različni strokovni prijemci in rešitve. To se kaže že pri izrazu poklicnega usmerjanja. Izraz usmerjanje je preveč splošen, dobil pa je tudi negativen pomen. Zato naj bi ga zamenjali s konkretnimi izrazi,

kjeroli je to mogoče (npr. usmerjanje mreže šol, vpisna lista, svetovalno in pedagoško delo učenci...). Z izrazom »usmerjanje« (v širšem pomenu) lahko označili proces dolgotrajnega načrtovanja kadrov, vzgoje in izobraževanja ter poklicnega usmerjanja. To je proces, ki temelji na dolgoročnih ciljih, benega in gospodarskega razvoja, njegov cilj pa je usklajevanje posameznih, skupnih in družbenih interesov na področju usmerjenega izobraževanja. Izraz »poklicno usmerjanje« v Sloveniji že sorazmerno dolgo trajno tradicijo, čeprav se je gova opredelilev tudi spreminjala. Danes nam ne pomeni več »organizirane strokovne pomoči, ki jo omogoča družba, ki mu svojo članu pri reševanju problemov, ki so v izbiri poklica oziroma delu, Oman, 1976). Zavzemamo aktivnejšo vlogo vsakega posameznika pri načrtovanju njegovega poklicnega razvoja: poklicno usmerjanje je dejavnost, ki omogoča posameznikom izbiro poklicne poti, ki usklajuje njihovim osebnostnim značilnostim ter značilnostim in potrebam družbenega in tehnološkega razvoja.« (J. Zalaznik, O. Mičič, 1983). Na srbsko hrvaškem vsem območju označuje dejavnost z izrazom »profesionalna orientacija«, s katero poudarjamo, da posameznik jem poklicnem razvoju in med različnimi potmi, ne pa ga drugi usmerjajo v eno. To in pa spoznanje, da se nas pojavil odpor do besede »usmerjanje«, bi lahko namalo spremembo izraza »poklicno usmerjanje« v »poklicno orientacijo«. Ker pa s tem preimenovanjem v dejavnosti poklicnega usmerjanja najetneje ne bi ničesar spremeni nam zdi bolj smiselno, da ohranimo, vendar ob tem poudarjamo njegov pravi pomen: da to ni prisila ali neposredno vodenje učencev, ampak pri tem ustvarjanje možnosti za hove zrele poklicne odločbe.

DARJA PICIGA-ROJKO

SPET O POKLICNEM USMERJANJU V OSNOVNI ŠOLI

Kdaj in kako?

Vzroki za to, da je veliko mladine brez zaposlitve, so znani: gospodarske težave, sistem izobraževanja, neustrezna kadrovska politika idr. Pri odpravljanju teh težav je zelo pomembno poklicno usmerjanje v osnovni šoli, saj je le-to marsikje edina prava pomoč, ki jo dobi mlad človek na začetku svoje življenjske poti in seveda pri odločanju za poklic.

Rad bi poudaril predvsem pomen poklicnega usmerjanja v osnovni šoli, zdaj ko je uvedeno usmerjeno izobraževanje, ter nakazal nekatere možne poti in smotre tega usmerjanja.

Pomen poklicnega usmerjanja v osnovni šoli in usmerjeno izobraževanje

Usmerjeno izobraževanje je po svoji zasnovi eno samo poklicno usmerjanje, čeprav v svojem načrtu ne predvideva vzorca poklicnega usmerjanja. Poglaviti cilj vsakega izobraževanja je uspešnost pri poklicnem delu. Nenavadno je, da je cilj izobraževanja poklic, da pa usmerjanje in vodenje k temu cilju nimata pomembne vloge, ampak sta le obrobna. Namesto da bi imelo seznanjanje s poklici tedaj, ko se mlad človek pripravlja na poklic, celo prednost pred izobraževanjem ali da bi potekalo vsaj vzporedno z njim, se to področje zmeraj podreja zahtevam izobraževanja. Izbira poklica bi morala biti usklajena z željami in sposobnostmi mladega človeka, oboje pa naj bo povezano z družbenimi potrebami in tako napotilo za izobraževanje. K zamisli o nepretrganem izobraževanju bi bilo treba dodati še misel o stalnem in razvojnem zasnovanem poklicnem usmerjanju.

Kako se lotimo poklicnega usmerjanja v osnovni šoli?

To lahko storimo na več načinov, in sicer s svetovanjem oddelčnih skupinam učencev — razširjeno poklicno svetovanje; s posamičnimi svetovanji — tedenske svetovalne ure; s posamičnimi pogovori s starši — ne o poklicnih željah staršev, marveč o učenčevih; in z obiski strokovnjakov v šoli, ki ob svetovalnih dnevih predstavijo učencem svoj poklic.

Za poklicno usmerjanje pripravimo poklicni kotiček, v katerem predstavljamo učencem poklicne značilnosti in uredimo malo poklicno knjižnico — zbirko napisov, zapisov, opisov, izrezkov, knjig in prispevkov s področja predstavljanja poklicev (tudi fotokopir); zelo uspešna je tudi organizacija miniaturnih proizvodnih dejavnosti na šoli — trgovina, pionirska zadruga, čebelarstva zadruga, vrtnarstvo in cvetličarstvo itd. Občasno priredimo tovariški srečanje z nekdanjimi učenci, ki v neposrednih stikih z učenci 7. in 8. razreda povedo svoje vtise o šolanju in o poklicu, ki ga opravljajo in poskrbimo za proizvodno delo pri krajevnih in sosednjih proizvodnih delovnih organizacijah.

Na koncu naj poudarimo, kakšno mora biti stopnjevanje moči poklicnega usmerjanja v osnovni šoli. Navajam samo primer, ki ga sam uporabljam.

Poklicno prosvetljanje: poklicno spoznavanje, poklicno ozaveščanje.

Poklicno svetovanje: poklicno vodenje, poklicno odločanje.

Smotri poklicnega usmerjanja naj bi bili vodilo poverjenikov poklicnega usmerjanja pri njihovem delu.

Učenci:

- se vzgajajo z delom, ki je bistvena sestavina življenja vsakega človeka;
- se vzgajajo in razvijajo ustvarjalnost, da jim postane delo potreba, ki naj bi jih spodbujala k uresničevanju njihovih lastnih interesov in osebnega zadovoljstva;
- se učijo pravilno vrednotiti delo in brez predsodkov sprejemati delitev dela;
- se usposabljaajo za spremljanje razvoja tehnike in tehnologije za človekovo dobro;
- razvijajo humane medsebojne odnose, ki oblikujejo kritična stališča do pojavov v družbi in spoznavajo enakovrednost dela v vseh poklicih;
- se usposabljaajo za spoznavanje odnosov med ljudmi ter za aktivno prilagajanje zahtevam socialnih in delovnih odnosov;
- se navajajo na red in spoštovanje pravih pri delu, kar je pogoj za doseg delovnih rezultatov;
- razvijajo vedoželjnost, ki je temelj za samoizobraževanje;
- razvijajo interese, nagnjenja in sposobnosti, tako da se vključujejo v dodatni pouk, interesne dejavnosti in fakultativne predmete ter si oblikujejo pravilno predstav o sebi;
- se seznanjajo z organizacijo in delitvijo dela in pri tem spoznajo svoje realne poklicne možnosti za pravilno izbiro poklicne poti;
- se ob konkretnem spoznavanju dela in poklicev uče

stvarno ocenjevati sami sebe spoznavati študijske smeri in dročja dela.

Na koncu si oglejmo še eno analog in del poverjenika za poklicno usmerjanje v osnovni šoli. Poverjenik izdelava okvirni načrt dejavnosti poklicnega usmerjanja, letni operativni delovni načrt in urnik dejavnosti in sistem stalnih stikov z delovnimi organizacijami, s starši, krajevnimi skupnostjo in s strokovnjaki skupnostjo za zaposlovanje učitelji na šoli.

Poleg tega organizira sistem vrnitvenih informacij o uspešnosti poklicnega usmerjanja ter razpisno-poklicno-usmerjevalnih delovnih nalog, verificira programe dejavnosti pri samoupravnih osnovnih šolah, starših in samoupravnih organizacijah učencev (šolske razredne skupnosti, ZSMS in časovno vrednoti svoje uspešnost jevalno delo v okviru 42-urne tedna.

Poklicno usmerjanje v osnovni šoli mora zdaj, ko imamo usmerjeno izobraževanje, doseči ravno neodtujljivega dela vzgojno-izobraževalnega in proizvodnega delovnega procesa, da bi dosegel cilj »pravi človek na pravi mesto«. Tak cilj je mogoče doseči le, če sodelujejo trije glavni dejavniki pri oblikovanju osebnosti za delo in sicer:

— organizacije združenega dela; — dejavniki programiranja in nanciranja ter uporabnika, — vzgoja in izobraževanje — dejavniki programiranja, izvajanja in usklajevanja ter poklicno usmerjanje — dejavniki odkrivanja, povezovanja in usklajevanja interesov.

SLAVKO FEGUŠ

Osnovna šola in njeni ponavljavci

(Ob zapisih z željami po ukinitvi 65. in 67. člena Zakona o osnovni šoli)

Pedagoški ukrep ponavljanja razredov ima svoje korenine v razredno-urnem sistemu pouka. Temelji pa na mnogo starejši posplošeni pedagoški izkušnji o ponavljanju kot »materi učenosti«. Čeprav so se smotri izobraževanja spreminjali in so postajali intelektualno zahtevnejši, je ta maksima obdržala svojo veljavo vse do danes kot temeljna značilnost, filozofija, a tudi kot posebna vrsta kazni. Ponavljanje je vtakano v izobraževalni proces v različnih oblikah: kot ponavljanje in utrjevanje učne snovi pri učni uri, pri domačih nalogah in učenju, pri popravni izpiti; posebno mesto pa zavzema ponavljanje razredov. Ta ukrep temelji na pedagoški logiki razrednega sistema pouka, za katerega je čas učenja konstantna enota za vse učence: če se kateri učenec ne more ali noče naučiti učne snovi v enem šolskem letu, ga šola napoti k ponovnemu učenju iste snovi, s čimer se zanj čas učenja pač podaljša za sto odstotkov. Ponavljanje razreda pa naj bi imelo tudi vzgojno razsežnost, kajti učenci, ki niso dovolj delavni, morajo čutiti posledice; to naj bi koristno vplivalo tudi na njihove sošolce. Sicer pa je bil ta ukrep vedno usmerjen le k doseganju izobraževalnih smotrov šole, saj se ni dogajalo, da bi kak odličen moral ponavljati, ker ni dosegel vzgojnih smotrov razreda, ki ga je obiskoval.

Z ukrepom ponavljanja razredov si je šola zagotavljala tudi možnost selekcije in homogenizacije razredov. Namesto zahtevnega psihološkega in pedagoškega usmerjanja učencev si je šola pomagala na preprost socialno darvinističen način selekcioniranja učencev z vsemi posledicami za izločene učne manj uspešne otroke.

Razredni sistem pouka tudi predpostavlja, da je razred skupnost učencev približno enakega poprečnega znanja, saj pouk sicer ne bi mogel potekati v taki organizacijski obliki. Da bi si šola zagotovila neko primerno stopnjo variabilnosti glede znanja učencev, je namesto individualne pomoči slabšim uporabljala preprostejši, a tudi birokratski in nehuman ukrep: izločala je tiste učence, ki so v enem ali več predmetih zaostajali za svojimi vrstniki. Težnja po homogenizaciji razredov glede znanja pa se je že zdavnaj pokazala kot iluzija, saj so razlike med posamezniki terjale od učiteljev individualno ravnanje z učenci.

Kako pogosto uporablja šola ukrep ponavljanja razredov, je odvisno od osnovnošolskega sistema (neenotna ali enotna osnovna šola) in od prevladujočih pedagoških nazorov v določenem času. O številu ponavljavcev imamo zanesljive informacije od konca prejšnjega stoletja, ko je na primer v Nemčiji kar 82 % učencev moralo ponavljati ali oni razred osnovne šole. Še tik pred oktorsko revolucijo je bil v carski Rusiji vsak tretji učenec ponavljavec. Tudi v prvih letih so revoluciji se število ponavljavcev ni bistveno zmanjšalo. V tem času so pod vplivom pedagogije sprejeli celo resolucijo, da je 25 % ponavljavcev normalen pedagoški pojav. Podobni rezultati veljajo za ta čas tudi za druge evropske države in ZDA. To je bilo obdobje, ko za duševno nerazvite in osebnostno motene učence še ni bilo razvite mreže posebnih vzgojno-izobraževalnih ustanov, ko se je družba še kaj malo zavzemala za množično in uspešno osnovnošolsko izobraževanje in ko je na pedagoško delo še zelo vplivalo nativistično pojmovanje otrokovih razvojnih dejavnikov.

V jugoslovanskem in slovenskem šolstvu lahko glede števila ponavljavcev postavimo mejnik z letom 1958-59, ko je v praksi začela reforma našega osnov-

nošolskega izobraževanja, ki je temeljila na spoznanju, da obvezna in enotna osnovna šola ne sme biti selektivno usmerjena. Povečana družbena skrb za učinkovitost vzgojno-izobraževalnega dela, naraščanje materialne osnove osnovnega šolstva, spreminjena šolska zakonodaja glede možnosti napredovanja v višji razred, predvsem pa drugačna usmerjenost pedagoških delavcev in njihova večja poklicna usposobljenost za delo v reformirani šoli — vse to je privelo do bistvenega zmanjšanja števila ponavljavcev. Pred reformo je v neenotni osnovni šoli vsak četrty osnovnošolec vsaj enkrat v svoji šolski obveznosti ponavljal razred; v prvih letih ureničevanja reforme pa se je število ponavljavcev naglo znižalo na 4 % v šolskem letu 1959-60. V naslednjih letih se je to število spet povečevalo, vendar pa po šolskem letu 1968-69 lahko spremljamo težnjo upadanja števila ponavljavcev do zdajšnjega minimuma, ko se uresničuje družbena težnja, da v osmih letih uspešno opravijo šolsko obveznost vsi duševno normalno razviti otroci; pri tem je ponavljanje razredov dopuščeno le po temeljiti pedagoško-psihološki presoji za tiste učence, ki »si tudi z dopolnilnim poukom in drugimi oblikami pomoči niso pridobili znanja, ki je potrebno za uspešno delo v višjem razredu« (Zakon o osnovni šoli, člen 65.) Povedati pa je treba, da so na te spremembe močno vplivale mnoge raziskave, ki so jih v zvezi s psihološkimi in pedagoškimi problemi ponavljavcev in ponavljanja razredov opravili v tujini in pri nas, znanstveni simpoziji o »šoli brez ponavljavcev« in drugi strokovno prizadevanje, kar je pomagalo oblikovati šolsko-politične odločitve o tem pedagoškem vprašanju.

Rezultati teh raziskav ne upravičujejo prepričanja, da je bila stara šola z velikim osipom pedagoško uspešnejša od današnje. Raziskave o resnični izobraževalni učinkovitosti ponavljanja razredov kažejo, da so si učenci v letu ponavljanja sicer delno popravili nominalni učni uspeh, v resnici pa je bil njihov napredek v tem letu neznamenit, saj preverjanje z učnimi testi ni pokazalo statistično pomembnih razlik. To je razumljivo ob tem, da so vzroki za učencev neuspeh ostali tudi v letu ponavljanja nerazkriti in je pretežno frontalna oblika pouka oteževala potrebno individualno ravnanje s ponavljavcem. Le redki so bili učenci, ki se jim je »odprlo« v letu ponavljanja in so nato uspešno nadaljevali šolanje. Pač pa mnoge študije izpričujejo, da se zaradi poglabljanja osebnostnih motenj pri ponavljavcih povečujejo vzgojni problemi. Učno neuspešen učenec je pogosto tudi vzgojno-problematičen. Analize prav tako kažejo, da je ponavljavec v skupini vrstnikov osamljen obrobnik, kar še zmanjšuje njegove možnosti za izobraževanje in vzgojni napredek. Če pri tem upoštevamo tudi raziskave, ki so dokazovale, da so tudi naši manj uspešni ali neuspešni učenci pretežno iz družin z nizko izobražbeno ravnijo staršev in da med ponavljavci skorajda ni bilo otrok iz »višjega« socialnega sloja, se nam lepa podoba o pedagoško učinkoviti in strogi nekdanji šoli nekoliko razblini. K temu lahko prispeva tudi podatek, da je bilo pri nas kar dvema tretjinama ponavljavcev zaprti pot do poklicev, ki omogočajo socialno in ekonomsko varnost. Med ponavljavci je bilo v resnici zelo malo takih, ki bi kmalu po zaposlitvi zaslužili več kot njihov učitelj, kar smo lahko včasih slišali.

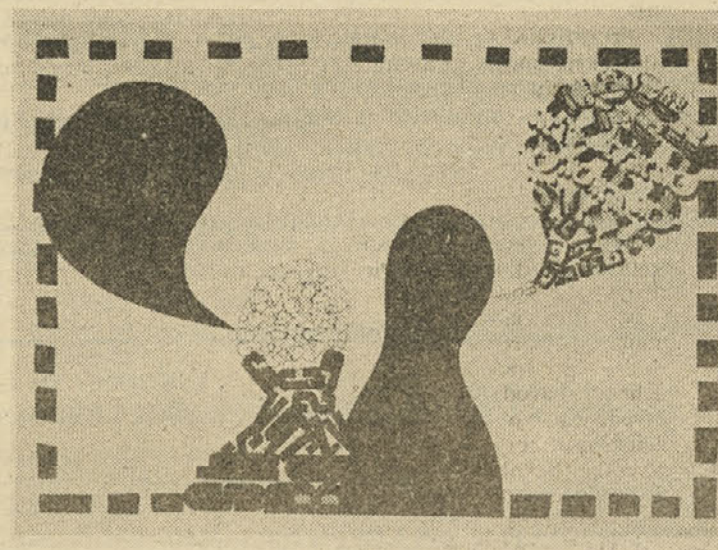
Mnogih neresenih izobraževalno in vzgojnih vprašanj današnje osnovne šole ne kaže reševati s preživelimi in dokazano

neučinkovitimi ukrepi iz preteklosti. Večja psihološka občutljivost za potrebe otrok, boljše poznavanje njihovih individualnih značilnosti, pouk, ki razvija ustvarjalnost učencev, kakovosten dopolnilni pouk, dobro organizirane interesne dejavnosti, pomoč šolskih svetovalnih delavcev in strokovnjakov vzgojnih posvetovalnic omogoča uspešno preprečevanje učnih neuspehov. Podaljšano bivanje učencev, še bolj pa celodnevna osnovna šola, zagotavlja optimalnejše možnosti za vzgojno in izobražbeno uspešnost tudi tistih učencev, ki bi jih v okoliščinah stare represivne in bolj birokratske šole opisali kot pedagoški »škart«. Prizadevanje za potrebne spremembe v osnovni šoli pa naj temelji na objektivnih podatkih o

prognostični vrednosti njenega dela za uspešnost učencev na stopnji usmerjenega izobraževanja in strokovno neoporečno evalviranih rezultatih njenega pedagoškega dela.

Mnogotere zapise o preamih izobrazbeni storilnosti naše osnovne šole, ki da jo povzroča med drugim tudi prenizka motiviranost učencev, ker se jim ni treba bati ponavljanja razreda, je mogoče razumeti le kot spodbudo k znanstvenemu preučevanju tega pomembnega pedagoškega področja, ne želimo pa verjeti, da si pedagoški delavci želijo nazaj minulih časov manj humane, selektivne osnovne šole.

JANKO PLEMENTAŠ

Ratko Petrić: Leteromani, 1983, dvobarvni sitotisk — z razstave jugoslovanske grafike v Zagrebu

Travma — malo drugače

Z naslovom Tuji jeziki — ena bolečih travm naše šolske reforme je v PD dne 23. 4. izšel članek tovariša Janeza Zadavca. Naslov je dramatičen, očito izraža mnenje dolgoročnega kroga ljudi in utegne zaradi svoje dramatičnosti narediti napačen vtis. Ne želim izpodbijati trditve, ki so v članku, rada bi le opozorila še na drugo stran medalje.

Menim namreč, da je glavni problem, ki ga članek nakazuje, prikazan enostransko. Problema, o katerem je govor, namreč ne povzročajo tuji jeziki sami, temveč spada na področje idejnosti pouka na sploh.

Članek daje vtis, da je tuji jezik (glede na jezike, ki jih pri nas poučujemo) prav sredstvo za uvoz tuje miselnosti, pohlapčevanja, uklanjanja imperialističnim težnjam, kar je dokaj grdo očitek tako predmetu, kakor tudi tistim, ki ga poučujejo. In vendar: poglejmo zadevo tudi z druge strani. Prav tako je znanje tujih jezikov pot, po kateri se tudi mi lahko predstavimo drugim, pojasnimo svoje poglede na svet in razlagamo svoje ideje. Tega v slovenščini ne moremo narediti.

Če si ogledamo učne načrte in učbenike tujih jezikov, vidimo, da so zasnovani tako, da učitelj vodi učenca skozi primerjavo tuje in naše kulture, in sicer v osnovni pa tudi v srednji šoli. Pri tem je dobro poskrbljeno za to, da se nauči v tujem jeziku predstavljati tudi sebe in svoje okolje. V srednji šoli so razen književnosti in stroke v učni načrt vključene tudi teme, ki so kot ustvarjene za to, da pripomorejo k asemu tistemu, kar avtor članka trdi, da tuji jeziki ne opravijo. Gre za vzgojo demokracije, večje narodne samozavednosti, internacionalizma in neuvrščenosti. Ob primerjavi tujih kultur z našo se lahko naučimo opazovati razlike, dobre in slabe strani tako ene kot

tudi druge kulture. Tako imamo nedvomno večjo možnost vzgajati učenca k večji odgovornosti, večji narodni in internacionalni zavednosti, strpnosti ter kritičnemu odnosu do krivice, kot pri marsikaterem drugem predmetu. Če se to ne zgodi, je kriv učitelj in učenčevo okolje, ne pa predmet ali učni načrt.

Nemalokrat se mi je zgodilo, da sem ob lekcijah o Združenih narodih grozno ugotovila, da učenci bore malo vedo o tej tako pomembni svetovni organizaciji. V krožku OZN ni prostora za vse učence, pri zgodovini pa je tej osnovni namenjeno premalo časa. V dogovoru z učiteljem zgodovine smo pri tujem jeziku opravili tisto, česar ni bilo mogoče opraviti drugje.

Prav tako sem v dogovoru z učiteljem samoupravljanja pri tujem jeziku lahko obravnavala in poglobila snov ter pripravila učence na morebitna vprašanja tujcev o naši družbi. Temu se pri pouku samoupravljanja niso mogli posebej posvetiti. Marsikateri učenec je šele pri tujem jeziku zvedel tudi za nekatere zanimivosti naše dežele, za nekatere zgodovinske in geografske posebnosti in podobno.

Nevarnost uvoza tujih, nam nenaklonjenih idej, povečanje servilnosti do tujcev, podcenjevanja vsega, kar je domače, prihaja od drugod. Uvažamo jo po drugih poteh, na katere prav nič ne vpliva pouk tujih jezikov in prosveta na sploh. (Politika uvoza filmov, izbor tujih revij, uvoz tujega znanja tudi tam, kjer bi lahko shajali s svojim, podcenjevanje ustvarjalnosti domačih strokovnjakov v preteklosti, da so končno naveličani nasprotovanju odšli v tujino in podobno.)

To občudovanje vsega tujega, navado, da vse, kar je domače, podcenjujemo, da pričloveku, ki kaj naredi, iščemo najprej na-

ALI IMA NADARJEN OTROK V NAŠI OSNOVNI ŠOLI DOVOLJ MOŽNOSTI, DA RAZVIJE SVOJE SPOSOBNOSTI?

Vprašanje je namenjeno učiteljici matematike na Osnovni šoli Solkan Veri Smole. Pa ne čisto po naključju. Njena učenka Jerica Maver je na republiškem tekmovanju mladih matematikov zmagala. Osvojila je vse možne točke. Za tak uspeh sta gotovo potrebna dva: nadarjen učenec in sposoben učitelj.

»Najprej nadarjen učenec.« skromno poudari tovarišica Smoletova, ki že več kot četrto stoletje poučuje matematiko in letos prvič pošilja svojo učenko na zvezno tekmovanje.

»Nadarjenost pa je le prvi pogoj. Treba je veliko zagrizenega dela, veliko vztrajnosti, doslednosti. Matematika ne prenese površnosti. In Jerica vse te lastnosti ima. Zato mi delo z njo ni bilo le poklicna dolžnost, temveč svojevrsten izziv tudi zame. Ni me sram priznati, da sem se ob pripravah na tekmovanje tudi sama dokopala do nekaterih novih poti pri reševanju nalog. Obe sva morali trdo delati. Jaz, da sem naloge poiskala, priredila, in Jerica, da jih je sproti reševala.«

In zdaj k jedru vprašanja: Ali lahko učenec v zdajšnjih razmerah v naši šoli razvije svoje sposobnosti? Težko. Najprej je preobremenjen z rednim šolskim delom. Nadarjeni učenec želi dobro napredovati v vseh šolskih predmetih, ker pa sodeluje tudi v mnogih krožkih, mu za razvoj posebnih sposobnosti zmanjka časa in moči.

Drugi vzrok je preveč učencev v oddelkih. To onemogoča diferenciran pouk. Ker naj bi v osnovni šoli vsi učenci izdelali razred, se mora učitelj v glavnem posvečati manj sposobnim.

Ce pa vse to vendarle zmore in če ima sposobnega učenca, se pojavijo nove težave: pomanjkanje primerne literature. Učitelj mora pretežni del svojega časa in sposobnosti žrtvovati za iskanje primerne literature. Presek je npr. za matematika sicer odlična revija, vendar ne zadošča za posebno nadarjene. Izide samo petkrat na leto, učenec in učitelj pa potrebujejo redne spodbude.

In končno: tudi učitelj je preobremenjen. Ob zmeraj novih in novih nalogah, samoupravljaljskih dolžnostih, vse težjih možnostih za delo mu zmanjkuje časa, da bi se strokovno in metodično izpopolnjeval in ujel korak s sodobno znanostjo.

Obema, učenca in učitelju, pa manjka pravo ustvarjalno ozračje; to je namreč pogoj za vsako delo, ki presega povprečje.

MARICA NAKRST

pake in zaradi njih zavrzemo tudi tisto, kar je dobro, namesto da bi pomagali zadevo razviti in izpopolniti, vsega tega prav gotovo ne moremo zapisati na rovaš pouka tujih jezikov! To ima globlje korenine v preteklosti in je, si upam trditi, mnogo bolj značilno za srednji in starejši rod kot za mlajšega.

Vzgojo celotne osebnosti v današnjem svetu si težko predstavljam brez znanja tujih jezikov. Spominimo se le starejših, četudi neizobraženih ljudi, ki so bili »po svetu«. Koliko širše in bolj celotne osebnosti so od tistih, ki so vse življenje ticali le v svojem kotu in niso komunicirali z nikomer razen z najbližjimi sosedi.

Edina napaka pouka tujih jezikov je, da smo dovolili, da se ravna po modi in trenutni politiki. Oboje se namreč spreminja veliko hitreje, kot se človek lahko dobro nauči nekega tujega jezika in še hitreje, kot lahko izšolamo strokovnjake, ki bi tuji jezik poučevali. Zato se mi zdi zelo pomembno, da pouk tujih jezikov in številno porazdelitev učencev, ki se jih učijo, kolikor je mogoče ločimo od vpliva teh dveh dejavnikov in si zagotovimo kar najbolj enakomerno zastopnost tistih jezikov, ki nam lahko omogočijo dostop v svet, do svetovnega znanja in posredovanja našega znanja svetu. Če se v svet vključimo, bomo lažje obvarovali tudi svojo identiteto. Vsaka osamitev, ki bi jo med drugim dosegli tudi s tem, da bi tuje jezike izločili iz programa osnovne šole, pa lahko prav za to identiteto pomeni nevarnost.

Narava učenja tujega jezika je takšna, da je prav, da se ga otrok začne učiti čimprej, razen tega pa se tudi način učenja tujih jezikov razločuje od pridobivanja drugega znanja. Menim, da moramo prav zato, da damo vsem učen-

cem enako popotnico na pot v življenje, poučevati tuji jezik že v osnovni šoli. Tu se vsi, še preden jih ločimo v usmeritve in smeri, lahko naučijo, kako se temu delu streže. Najtežje se je učiti prvega tujega jezika. Izkušnje, ki jih pri tem dobimo, nam pomagajo pri učenju drugih tujih jezikov.

Vsekakor mora imeti osnovna šola dovolj ugodne možnosti, da da učenec primerno podlago v znanju tujega jezika. Zato menim, da tuji jezik v osnovni šoli ne more biti fakultativni predmet, kot to predlaga pisec članka. Znano je, da zaradi velike obremenitve z rednimi predmeti, učenci ne morejo nameniti fakultativnim predmetom dovolj pozornosti in so zato uspehi majhni.

In končno še pripomba k naslovu članka! Zakaj naj bi bili tuji jeziki travma našega usmerjenega izobraževanja? Tudi drugi predmeti so težavni. Kaj povzroča travme? Neprimernost predmeta? Prevelika obremenitev? Neprimeren odnos učitelja? Prepis? Ali morda samo sprememba? Vemo, da vsaka sprememba prinaša travme, če jih lahko tako imenujemo. Ni dvoma, da je treba doseči višjo raven znanja pri vseh. Da pa bi bile težave čim manjše, menim, da bi se morali precej kritično, samokritično, strpnosti in razdravga razumaloti dela in iz se v svet vključimo, bomo lažje obvarovali tudi svojo identiteto. Vsaka osamitev, ki bi jo med drugim dosegli tudi s tem, da bi tuje jezike izločili iz programa osnovne šole, pa lahko prav za to identiteto pomeni nevarnost.

Upam, da po vsem tem, učiti se tujih jezikov ali ne, ni več vprašanje.

FRANKA RODE

REDNI RAZPISI

del in nalog vzgojiteljev, učiteljev in drugih strokovnih delavcev v vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih organizacijah

COŠ MARIJA BROZ BISTRICA OB SOTLI

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, končana PA ustrezne smeri
- UČITELJA GLASBENEGA POUKA, PRU ali P

Dela in naloge združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom od 1. 9. 1984.

Prijave z dokazili o izobrazbi sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja

SREDNJE ŠOLE ZA TRGOVINSKO DEJAVNOST CELJE

razpisuje dela in naloge za določen čas od 1. 9. 1984 do 31. 8. 1985

- UČITELJA MATEMATIKE, P

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom pošljite v 15 dneh na gornji naslov.

OSNOVNA ŠOLA BORCEV LACKOVEGA ODREDA BREZNO-PODVELKA

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU, za nedoločen čas s polnim delovnim časom, dopolnjevanje na podružnicah Ožbalt in Remšnik;

Podružnična šola Remšnik:

- UČITELJA MATEMATIKE, FIZIKE in drugih vzgojnih predmetov, PRU, za določen čas od 1. sept. do izteka porodniškega dopusta; stanovanje je

Podružnična šola Kapla:

- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, za določen čas od 1. sept. do izteka porodniškega dopusta.

Kandidati se morajo prijaviti na razpis v 8 dneh.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE BORISA KRAIGHERJA GRADIŠČE V SLOVENSKIH GORICAH

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE za nedoločen čas z nepopolnim delovnim časom, PRU
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE za nedoločen čas z nepopolnim delovnim časom, PRU

Začetek dela je 1. 9. 1984.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh po objavi razpisa.

O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po preteku roka za prijavo.

OSNOVNA ŠOLA VIDE PREGARC LJUBLJANA, Bazoviška 1

Komisija za medsebojna delovna razmerja razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

- 5 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA (PA — razredni pouk) za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, P ali PRU za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA BIOLOGIJE IN GOSPODINSTVA, PRU za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE, PRU za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Začetek dela je 1. 9. 1984.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE BRATOV VODOPIVEC PIVKA

razpisuje prosta dela in naloge:

za nedoločen čas s polnim delovnim časom:

- KNJIŽNICARJA, PRU knjižničarstvo — slovenščina
- UČITELJA GLASBENEGA POUKA, PRU
- UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za podružnično šolo Dolane, PRU

za določen čas s polnim delovnim časom:

- UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu), PRU
- UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu), PRU

za določen čas s polovičnim delovnim časom (za eno šolsko leto):

- UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA, PRU
- UČITELJA FIZIKE, PRU
- UČITELJA ZEMLJEPISA IN ZGODOVINE, PRU

Prijave pošljite komisiji za medsebojna delovna razmerja v 15 dneh po objavi razpisa.

Na voljo sta dve enosobni stanovanji.

Komisija za delovna razmerja

TOZD OSNOVNE ŠOLE TONE ČUFAR JESENICE

ponovno razpisuje prosta dela in naloge

- VODJE ŠOLSKE PREHRANE za nedoločen čas
- Pogoj: Pedagoški učitelj za gospodinjstvi pouk s 5-letno prakso vodenja šolske prehrane.

Stanovanj ni!

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev predložite v 8 dneh od objave razpisa na naslov: Komisija za delovna razmerja TOZD osnovne šole Tone Čufar Jesenice, Tavčarjeva 21.

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE MARIJA ROŽMAN STOGOVCI

razpisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge

- UČITELJA TELESNE IN LIKOVNE VZGOJE, PRU
- UČITELJA MATEMATIKE, PRU
- UČITELJA BIOLOGIJE, KEMIJE IN GOSPODINSTVA, PRU
- UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA, DRUŽBENO-MORALNE IN GLASBENE VZGOJE, PRU (dodatni pogoj: vodenje otroškega pevskega zbora)
- UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA, ZGODOVINE IN ZEMLJEPISA, PRU

Stanovanj ni.

Prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 8 dni po objavi razpisa: Komisija za medsebojna delovna razmerja Osnovne šole Marije Rožman Stogovci, 69253 Apače.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE PREŽIHOVEGA VORANCA LJUBLJANA, Prežihova 8

razpisuje dela in naloge

- SOCIALNEGA DELAVCA, višja izobrazba, lahko začetnik

Prijave bomo sprejemali 8 dni po objavi razpisa.

Šola nima stanovanja.

OSNOVNA ŠOLA XV. SNOUB — BELOKRANJSKA V METLIKI

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA GOSPODINSTVA IN VODJE ŠOLSKE PREHRANE, PRU, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN MATEMATIKE (ali drugega ustreznega predmeta poleg TV, PRU, za določen čas za 1. polletje 1984/85 s polnim delovnim časom — lahko tudi krajši od polnega delovnega časa.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili najpozneje v 15 dneh po objavi razpisa. Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v zakonitem roku.

VIO Žalec

TOZD OSNOVNA ŠOLA SLAVKO ŠLANDER PREBOLD

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE — FIZIKE, PRU za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Začetek dela 1. 9. 1984.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po preteku roka za prijavo.

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNA ORGANIZACIJA TOZD OSNOVNA ŠOLA ŠMARJE PRI JELŠAH

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA GLASBENE VZGOJE za nedoločen čas

Na voljo je garsonjera.

Prijave z dokazili pošljite svetu šole v 8 dneh po objavi razpisa.

OSNOVNA ŠOLA RADA IRŠIČA MISLINJA

ponovno razpisuje prosta dela in naloge.

- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE
- UČITELJA LIKOVNE VZGOJE IN ZGODOVINE
- UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE

Vsa dela razpisujemo za nedoločen čas.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovnosti komisiji za delovna razmerja osnovne šole Rada Iršiča Mislinja 8 dni po objavi razpisa.

OSNOVNA ŠOLA OTO VRHUNC-BLAŽ MEDVODE, Ostrharjeva ul. 4

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge:

- 2 UČITELJEV TEHNIČNE IN LIKOVNE VZGOJE za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- Pogoj: končana PA: smer likovni-tehnični pouk
- UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA za določen čas (od 1. 9. 1984 do 25. 4. 1985) s polnim delovnim časom
- Pogoj: PRU ali P angleškega jezika

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na zgoraj navedeni naslov. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po izteku roka za prijavo.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE JANKO KERSNIK BRDO, LUKOVICA

razpisuje prosta dela in naloge:

za centralno šolo Brdo:

- UČITELJA TELESNE VZGOJE (moški), P ali PRU, za nedoločen čas,
- UČITELJA MATEMATIKE, P ali PRU, za nedoločen čas
- UČITELJA BIOLOGIJE, P ali PRU, s polovičnim delovnim časom za določen čas
- VZGOJITELJICE, VZG za delo v mali šoli za določen čas za pino v Šentvidu in Blagovici

za podružnično šolo Krašnja:

- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, RU za določen čas s polnim delovnim časom

Stanovanj ni. Začetek dela 1. 9. 1984.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po končanem razpisnem roku.

OSNOVNA ŠOLA HINKA SMREKARJA LJUBLJANA, Golodova 16,

razpisuje prosta dela in naloge učiteljev za nedoločen čas s polnim delovnim časom:

- 2 UČITELJEV MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU ali P za nedoločen čas
- 2 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA, PRU ali U za nedoločen čas
- 4 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA, PRU ali U za nedoločen čas za delo v OPB
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU ali P za nedoločen čas

Prijave z dokazili o izobrazbi in kratkim življenjepisom sprejemamo v trankja delegacija sveta šole 8 dni po objavi razpisa.

Nastop dela 1. septembra 1984.

Zbor delavcev

OSNOVNE ŠOLE BLAŽA ARNIČA LUČE

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA MATEMATIKE, PRU
- UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, PRU
- UČITELJA ZEMLJEPISA s polovičnim delovnim časom, PRU
- SOCIALNEGA DELAVCA, VŠSD

Vsi kandidati morajo izpolnjevati pogoje, predpisane z zakonom. Prosta dela in naloge razpisujemo za določen čas — do 31. 8. 1984. Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.

Nastop dela 1. septembra.

GLASBENA ŠOLA SLAVKO OSTERC LJUTOMER

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA ORKESTRALNIH TROBIL (tudi vodenje pibnega orkestra) s polovično delovno obveznostjo. Na voljo je skozno stanovanje
- UČITELJA KITARE, HARMONIKE, VIOLINE (za podružnično Križevci z dopolnjevanjem delovne obveznosti na matični šoli)
- UČITELJA HARMONIKE, NAUKA O GLASBI, TROBENTE (za podružnico Veržej z dopolnjevanjem delovne obveznosti na matični šoli)
- UČITELJA KLAVIRJA, HARMONIKE, NAUKA O GLASBI (za podružnico Razkrižje z dopolnjevanjem delovne obveznosti na matični šoli)
- UČITELJA KLAVIRJA, HARMONIKE, NAUKA O GLASBI s polovično delovno obveznost
- UČITELJA FLAVTE, NAUKA O GLASBI s polovično delovno obveznostjo v Glasbeni šoli in dopolnjevanjem polovične delovne obveznosti v Osnovni šoli Stročja vas — glasbena vzgoja in pibni zbor

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov šole v 15 dneh po objavi razpisa. Začetek dela: 1. septembra 1984.

Razpisna komisija VZGOJNO-VARSTVENE ORGANIZACIJE TRBOVLJE

razpisuje dela in naloge

— **VODJE ENOT** (pedagoške vodje)

Za vodjo enot je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje iz Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok, ima najmanj 3 leta delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu in najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok, da je družbeno-politično aktiven, da ima organizacijske in strokovne sposobnosti.

Prijave sprejema razpisna komisija 10 dni po objavi razpisa.

Kandidat bo imenovan za 4 leta. Stanovanja ni.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30. dneh po objavi razpisa.

Svet DOMA UČENCEV KARLA DESTOVNIKA-KAJUHA CELJE

razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa
— **RAVNATELJA DOMA**

Na razpis se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo tele pogoje: imajo visoko ali višjo izobrazbo pedagoške smeri z opravljenim strokovnim izpitom; da že vsaj 5 let delajo na vzgojno-izobraževalnem področju; da poznajo sodobno organizacijo dela in poslovanja ter metode dela z ljudmi; imajo vpogled v problematiko vzgoje in izobraževanja v domovih za učence; da so aktivno vključeni v družbenopolitično dogajanje v okoljih, kjer živijo in delajo.

Rok za prijavo na razpis je 15 dni po objavi; v tem času morajo prijavljeni kandidati predložiti tudi koncept o načinu uresničevanja Okvirnega vzgojnega programa za domove učencev, ki ga lahko dobijo na vpogled, in opredeliti svojo vlogo pri uresničevanju le-tega. Kandidat, ki bo izbran, bo navedena dela in naloge prevzel 1. 9. 1984 in jih opravljal 4 leta; po preteku tega časa bo lahko ponovno imenovan. Kandidati naj pošljejo svoje vloge na naslov: Dom učencev Karla Destovnika-Kajuha Celje, Ljubljanska 21, z oznako »za razpisno komisijo«.

Svet SREDNJE KOVINARSKO-STROJNE IN METALURŠKE ŠOLE

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA STROKOVNE TEORIJE ZA PODROČJE METALURGIJE**, dipl. inž. metalurgije, za nedoločen čas
— **UČITELJA GEOGRAFIJE IN ZGODOVINE**, P, za določen čas (za šolsko leto 1984/85) s polnim delovnim časom

Začetek dela 1. 9. 1984.
Kandidati morajo izpolnjevati predpisane pogoje za učitelja v usmerjenem izobraževanju.

Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi naj pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za delovna razmerja. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po izteku razpisa.

Komisija za medsebojna delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE VLADKO MAJHEN ZG. ŠČAVNICA

razpisuje za nedoločen čas od 1. 9. 1984 prosta dela in naloge

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**
— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA ZA CELODNEVNO OSNOVNO ŠOLO**

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih pogojev tudi pogoje Zakona o osnovni šoli. Na voljo so stanovanja. Prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi razpisa na naslov: Komisija za medsebojna delovna razmerja Osnovne šole Vladko Majhen, 62233 Zg. Ščavnica. O sklepu komisije bomo vse kandidate obvestili v 15 dneh.

Komisija za medsebojna delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE VLADO MIKLAVC VRHOVCI, LJUBLJANA, Cesta na Bokalce 1

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA BIOLOGIJE IN GOSPODINJSTVA, VODJA ŠOLSKE PREHRANE**
Pogoj: PRU biologije in gospodinjstva. Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Začetek dela 1. 9. 1984.

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**
Pogoj: PRU ali P glasbene vzgoje. Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Nastop dela 1. 9. 1984.

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE** — moški
Pogoj: PRU ali P telesne vzgoje. Delo se združuje za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom. Začetek dela 1. 9. 1984.

Prijave sprejema komisija za medsebojna delovna razmerja Osnovne šole Vlado Miklavc Vrhovci, Ljubljana, Cesta na Bokalce 1 v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija za medsebojna delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE MAJDA VRHOVNIK LJUBLJANA, Gregorčičeva 16

razpisuje prosta dela in naloge:

— **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Nastop dela je 1. september 1984. Pogoj PRU ali P

— **UČITELJA GEOGRAFIJE — BIOLOGIJE ali GEOGRAFIJE-ZGODOVINE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Nastop dela je 1. septembra 1984. Pogoj: PRU ali P.

Za obe prosti delovni mesti velja poskusno delo 3 mesece. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izbiri.

Komisija za delovna razmerja ZAVODA ZA USPOSABLJANJE JANEZ LEVEC, LJUBLJANA, Karlovska cesta 18

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA GOSPODINJSKEGA POUKA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Pogoj: višja pedagoška izobrazba — smer gospodinjstvo

Nastop dela 1. 9. 1984.
Prijave z ustreznimi dokazili sprejema komisija za delovna razmerja Zavoda za usposabljanje Janez Levec Ljubljana, Karlovska c. 18 osem dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri. Zavod nima stanovanja.

Komisija za delovna razmerja VZGOJNO-VARSTVENE ORGANIZACIJE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK, LJUBLJANA, Tržaška c. 79

razpisuje prosta dela in naloge za nedoločen čas v svojih delovnih enotah, in sicer:

— **12 VZGOJITELJIC**
Pogoj: srednja strokovna izobrazba vzgojiteljske smeri, opravljen strokovni izpit;
— **59 VARUHNJ**
Pogoj: končana šola za varuhinje, starost 18 let.

Začetek dela: 1. 9. 1984.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh kadrovske službi vzgojno-varstvene organizacije Ljubljana Vič-Rudnik, Tržaška cesta 79. Prijav, ki bodo brez ustreznih dokazil, ne bomo upoštevali. Prijavljeni bodo dobili odgovore v 15 dneh po izbiri.

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE MARJAN NOVAK-JOVO LJUBLJANA-VIČ, Nanoška 2

razpisuje prosta dela in naloge:

— **9 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA ZA OPB** za nedoločen čas
— **PREDMETNEGA UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA** za nedoločen čas
— **PREDMETNEGA UČITELJA MATEMATIKE** za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
— **PREDMETNEGA UČITELJA KEMIJE** za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)

Prijave z dokazili pošljite v tajništvo v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po preteku razpisnega roka. Začetek dela 1. september 1984.

Komisija za medsebojna delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE EDVARDA KARDELJA LOGATEC

razpisuje za šolsko leto 1984/85 prosta dela in naloge

— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Pogoj: U ali PRU za razredni pouk.

Kandidati naj pošljejo prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa tajništvu šole. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Svet OSNOVNE ŠOLE ŠALOVCI

razpisuje prosta dela in naloge:

— **RAVNATELJA**
Kandidati morajo izpolnjevati pogoje iz 96. čl. Zakona o osnovni šoli in imeti:
— najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu
— aktiven in pozitiven odnos do samoupravljanja
— organizacijske in strokovne sposobnosti.

Kandidat bo izbran za 4 leta. Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa. Začetek dela 1. septembra 1984.

PREKLIC RAZPISA

VIO Laško TOZD OSNOVNA ŠOLA PRIMOŽA TRUBARJA LAŠKO preklicuje razpis del in nalog učitelja telesne vzgoje, ker je bil pomotoma objavljen 14. maja 1984.

Komisija za delovna razmerja v TOZD SREDNJA KOVINARSKA, METALURŠKA IN KMETIJSKA ŠOLA VELJKA VLAHOVIČA PTUJ, Volkmerjeva 19

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA GLEDALIŠKE IN PLESNE UMETNOSTI**, visoka izobrazba — poprejšnja izobrazba Srednja baletna šola, za določen čas
— **UČITELJA MATEMATIKE**, dipl. inž., prof. matematike, za nedoločen čas
— **UČITELJA SAMOUPRAVLJANJA S TEMELJI MARKSI-ZMA**, visoka izobrazba FSPN, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu od 1. 9. 1984 do 31. 1. 1985)
— **UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE**, obramboslovec za nedoločen čas
— **UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE**, obramboslovec za določen čas
— **UČITELJA ZDRAVSTVENE VZGOJE**, visoka izobrazba, zdravstveni delavec in program izpopolnjevanja, za določen čas
— **UČITELJA OSNOV TEHNIKE IN PROIZVODNJE**, visoka izobrazba, dipl. inž. strojništva, za nedoločen čas
— **UČITELJA GRADIV**, visoka izobrazba, dipl. inž. strojništva ali metalurgije, za nedoločen čas
— **UČITELJA ENERGETIKE**, dipl. inž. strojništva — energetik, za nedoločen čas
— **UČITELJA STROKOVNO-TEORETIČNIH PREDMETOV V METALURGIJI**, dipl. inž. metalurgije, za nedoločen čas
— **5 UČITELJEV PRAKTIČNEGA POUKA V KOVINARSTVU IN METALURGIJI**, inž. strojništva ali PA smer tehnologija s tremi leti delovnih izkušenj s poprejšnjimi poklici: livar 1, stroj. mehanik 1, orodjar 1, brusilec 1, kalilec 1, za nedoločen čas
— **UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA V KOVINARSTVU IN METALURGIJI**, inž. strojništva ali metalurgije ali PA smer tehnologije s tremi leti delovnih izkušenj in poprejšnjim poklicem kovač, za določen čas
— **UČITELJA ŽIVALSKES PROIZVODNJE**, dipl. inž. živinoreje, za nedoločen čas
— **ORGANIZATORJA PROIZVODNEGA DELA V KOVINARSTVU**, inž. strojništva ali PA smer tehnolog, tri leta delovnih izkušenj, za nedoločen čas

Začetek del 1. 9. 1984.
Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izobrazbi in kratkim življenjepisom v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednješolski center Ptuj, Volkmerjeva št. 19, TOZD Srednja kovinarska, metalurška in kmetijska šola Veljka Vlahoviča — komisija za delovna razmerja. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po poteku razpisa.

SREDNJEŠOLSKI CENTER TEHNIŠKO-PEDAGOŠKE USMERITVE MURSKA SOBOTA

razpisuje ne temelju sklepa sveta delovne organizacije za šolsko leto 1984/85 prosta dela in naloge

- A) Za nedoločen čas s polno učno obveznostjo:
1. DVEH UČITELJEV MATEMATIKE IN UPORABNE MATEMATIKE
 2. UČITELJA KEMIJE
 3. DVEH UČITELJEV OBRAMBE IN ZAŠČITE
 4. UČITELJA FIZIKE
 5. UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA
 6. DVEH UČITELJEV STROKOVNIH PREDMETOV V VIP TEKSTILNI KONFEKCIONAR
 7. TRINAJSTIH UČITELJEV PRAKTIČNEGA POUKA V VIP KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO
 8. DVEH UČITELJEV PRAKTIČNEGA POUKA V VIP TEKSTILNI KONFEKCIONAR
 9. UČITELJA OSNOV TEHNIKE IN PROIZVODNJE
 10. UČITELJA STROKOVNIH PREDMETOV V VIP ELEKTRO
- B) Za določen čas s polno učno obveznostjo:
1. UČITELJA MATEMATIKE IN UPORABNE MATEMATIKE
 2. UČITELJA FIZIKE IN FIZIKALNE MERITVE
 3. UČITELJA SAMOUPRAVLJANJA S TEMELJI MARKSI-ZMA
 4. UČITELJA OSNOV TEHNIKE IN PROIZVODNJE
- Pogoji:
- tč. A) 1—5: visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri
tč. A) 6: diplomirani inž. tekstilne konfekcije
tč. A) 7—8: višja izobrazba ustrezne smeri in prej končana ustrezna poklicna šola
tč. A) 9: dipl. inž. tekstilne konfekcije
tč. A) 10: dipl. inž. elektrotehnike
tč. B) 1—3: visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri
tč. B) 4: dipl. inž. elektrotehnike

Nastop dela je za vsa razpisana dela in naloge 1. 9. 1984. Vse prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po objavi razpisa. Kandidati naj se, preden pošljejo prijave, seznanijo z razpisnimi pogoji pisno ali telefonično, vabimo pa jih tudi na pogovor, ki naj ga prej najavijo (telefon: 069/21-705). Ustrezne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednješolski center tehniško-pedagoške usmeritve, Naselje Veljka Vlahoviča 12, Murska Sobota.

Odbor za medsebojna delovna razmerja GLASBENE ŠOLE DOMŽALE

razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

— **UČITELJA KLAVIRJA** — delovno mesto Domžale, Dob — za določen čas
— **UČITELJA HARMONIKE** — delovno mesto Radomlje, Moravče
— **UČITELJA TROBIL** — delovno mesto Domžale, Moravče
— **UČITELJA KITARE** — delovno mesto Radomlje, Mengeš, Brdo
— **UČITELJA FLAVTE** — blok flavte — delovno mesto Domžale, Mengeš
— **UČITELJA IZRAZNEGA PLESA** za polovični delovni čas — delovno mesto Domžale—Mengeš.
— **UČITELJA NAUKA O GLASBI** za polovični delovni čas — delovno mesto Dob, Brdo, Moravče — za določen čas.

SREDNJA GLASBENA IN BALETNA ŠOLA, LJUBLJANA VEGOVA 7

ponovno razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA SOLFEGGIA** v SGBŠ

Pogoj: visoka izobrazba AG — oddelek za kompozicijo ali dirigiranje, 5 let uspešnih delovnih izkušenj in strokovni izpit;

— **UČITELJA SOLOPETJA** v SGŠ in GŠ

Pogoj: visoka izobrazba AG ustrežne smeri, 5 let uspešnih delovnih izkušenj in strokovni izpit;

— **UČITELJA KITARE** v GŠ

Pogoj: srednja glasbena izobrazba ustrežne smeri

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema šola 15 dni po objavi razpisa. Na kuverto pripišite oznako »RAZPIS«.

Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 10 dneh po izbiri.

Razpisna komisija OŠ KOMANDANTA STANETA DRAGATUŠ

razpisuje za šolsko leto 1984/85 prosta dela in naloge:

— **RAVNATELJA** z delno učno obveznostjo za 4 leta (reelekcija) Pogoji:
— višja ali visoka izobrazba pedagoške smeri
— 5 let delovnih izkušenj
— organizacijske in vodstvene sposobnosti;

— **UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA**, glasbenega pouka in fizike za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) Pogoj:
— višja ali visoka izobrazba pedagoške smeri.

— **VARUHNJE** (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) Pogoj: šola za varuhinje.

Stanovanj ni.
Prijave z dokazili o strokovnosti sprejema razpisna komisija 15 dni po objavi razpisa.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA OSNOVNE ŠOLE BOJANA ILIČA MARIBOR, Mladinska ul. 13

razpisuje naslednja dela in naloge:

— **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA** za 4 šolska leta s polnim delovnim časom

Pogoj: PRU ali P slovenskega jezika, nastop dela 1. 9. 1984

— **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE** za 4 šolska leta s polnim delovnim časom

Pogoj: PRU tehnične vzgoje in fizike, nastop dela 1. 9. 1984

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom.

Pogoj: PRU ali P glasbene vzgoje, nastop dela 1. 9. 1984

— **UČITELJA SLOVENSKEGA in ANGLEŠKEGA JEZIKA** za določen čas s polnim delovnim časom od 1. 9. 1984 do 17. 10. 1984

Pogoj: PRU ali P slovenskega in angleškega jezika

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE** za določen čas s polnim delovnim časom od 1. 9. 1984 od 6. 12. 1984

Pogoj: PRU ali P telesne vzgoje

Prijave z dokazili o izobrazbi sprejemamo 15 dni po objavi razpisa

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE SREČKO ROJS-NIKO VOLIČINA

razpisuje dela in naloge

za določen čas:

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE** za 4 ure na dan, PRU za TV

za nedoločen čas:

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** — PRU

Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite v 15 dneh na razpisno komisijo šole.

SREDNJEŠOLSKI CENTER TOZD SREDNJA EKONOMSKA ŠOLA JOŽE LACKO PTUJ

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA — ORGANIZATORJA PROIZVODNEGA DELA IN DELOVNE PRAKSE**, za določen čas, višja izobrazba ekonomske smeri
— **UČITELJA STENOGRAFIJE**, za določen čas, višja izobrazba ustrezne smeri

Začetek dela 1. 9. 1984.

Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili na gornji naslov v 14 dneh po objavi razpisa.

Izvršilni odbor VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA ZAVODA LENDAVA

ponovno razpisuje na podlagi sklepov komisij za delovna razmerja tozdov dela in naloge za:

TOZD OSNOVNA ŠOLA DRAGO LUGARIČ LENDAVA:

— **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE**, PRU
Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje, predpisane z Zakonom o osnovni šoli in obvladati slovenski in madžarski jezik.

TOZD OSNOVNA ŠOLA JOŠKO TALANYI-JANEZ DOBROVNIK:

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE**, ki bo dopolnjeval učno obveznost s poučevanjem tehničnega pouka in fizike, PRU
— **UČITELJA GLASBENEGA POUKA**, ki bo dopolnjeval učno obveznost na Osnovni šoli Edvard Kardelj Kobilje, PRU
— **UČITELJA ZA DELO V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA**, za določen čas, PRU
— **SOCIALNEGA DELAVCA**

Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje po Zakonu o osnovni šoli in obvladati slovenski in madžarski jezik.

TOZD OSNOVNA ŠOLA VINKO MEGLA ODRANCI:

— **UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA**, ki bo dopolnjeval učno obveznost z drugimi predmeti, PRU
— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA**, U ali PRU za razredni pouk (delo za določen čas od 1. 9. 1984 do 31. 8. 1985).

TOZD OSNOVNA ŠOLA FRANCE PREŠEREN ČRENŠOVCI:

— **UČITELJA SLOVENSKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA**, PRU
— **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE**, ki bo dopolnjeval učno obveznost v podaljšanem bivanju, PRU (delo za določen čas od 1. 9. 1984 do 30. 6. 1985)
— **UČITELJA TELESNE VZGOJE**, PRU (delo za določen čas od 1. 9. 1984 do 30. 6. 1985).

TOZD OSNOVNA ŠOLA PREŽIHOV VORANC BISTRICA

— **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE**, PRU
— **UČITELJA MATEMATIKE**, PRU (delo za določen čas od 1. 9. 1984 do 31. 8. 1985)
— **UČITELJA DRUŽBENO-MORALNE VZGOJE, BIOLOGIJE IN ZA VODENJE ŠOLSKE PREHRANE** (delo za določen čas od 1. 9. 1984 do 31. 8. 1985)

TOZD OSNOVNA ŠOLA ŠTEFAN KOVAČ TURNIŠČE

— **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE**, PRU
— **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA**, PRU (delo za določen čas od 1. 9. 1984 do 28. 2. 1985)

TOZD OSNOVNA ŠOLA MIŠKO KRANJEC VELIKA POLANA

— **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE**, PRU
— **UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA**, ki bo dopolnjeval učno obveznost na drugih predmetnih področjih, PRU
— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**, ki bo dopolnjeval učno obveznost na glasbeni šoli, PRU
— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA**, PRU za razredni pouk
— **UČITELJA ZA DELO V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA**, PRU
— **UČITELJA ZGODOVINE IN ZEMLJEPISA**, PRU (delo za določen čas od 1. 9. 1984 do 30. 11. 1984).

Stanovanj ni

TOZD GLASBENA ŠOLA LENDAVA:

— **2 UČITELJEV HARMONIKE**
— **UČITELJA TROBIL** s polovičnim delovnim časom
— **UČITELJA HARMONIKE IN NAUKA O GLASBI**, ki bo dopolnjeval učno obveznost na Osnovni šoli Vinko Megla Odranci
— **UČITELJA KLAVIRJA**
— **UČITELJA KITARE IN NAUKA O GLASBI**

Za vsa navedena dela se zahteva ustrezna srednja, višja in visoka šola po Zakonu o glasbeni šoli.

Vsa dela (razen posebej navedenih) so za nedoločen čas.

Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 10 dneh po objavi razpisa komisijam za delovna razmerja posameznega tozda. Komisije ne bodo obravnavale prijav brez ustreznih dokazil.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po poteku roka za prijave.

Začetek dela je 1. september 1984.

Svet OSNOVNE ŠOLE SIMON KOS PODBRDO

razpisuje dela in naloge

— **UČITELJA KEMIJE IN BIOLOGIJE**, za določen čas (od 1. 9. 1984 do 28. 2. 1985)
— **UČITELJA GLASBE**, za nedoločen čas s skrajšanim delovnim časom

Samska stanovanja zagotovljena.

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov šole v 15 dneh po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE SLADKI VRH

razpisuje prosta dela in naloge

za nedoločen čas:

— **UČITELJA SLOVENSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA**, PRU ali P
— **2 UČITELJEV TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE**, PRU

za določen čas:

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**, PRU ali P (za prvo polletje šolskega leta 1984/85)

Prijave z dokazili sprejema komisija 14 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po objavi razpisa.

Svet VZGOJNOVARSTVENE ORGANIZACIJE KRŠKO

razpisuje prosta dela in naloge

— **RAVNATELJA**

Kandidat mora izpolnjevati splošne pogoje, določene z Zakonom o združenem delu in Družbenim dogovorom občine Krško, in imeti:
— pogoje za opravljanje del vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali izpolnjevati pogoje za opravljanje del učitelja po določilih 96. člena Zakona o osnovni šoli,
— najmanj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
— organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim preteklim delom;
— aktiven in pozitiven odnos do socialistične revolucije, bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, ustvarjalnosti in zavzetosti za razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov, družbene samozaščite in ljudske obrambe ter doslednega uveljavljanja načela delitve po delu.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 8 dneh po objavi razpisa na naslov Vzgojno-varstvena organizacija Krško, Šolska ul. 1a s pripisom »za razpisno komisijo za imenovanje ravnatelja«.

O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh.

VIO OSNOVNA ŠOLA NOVO MESTO

razpisuje prosta dela in naloge:

TOZD OŠ MILKA ŠOBAR-NATAŠA, Šmihel 2, Novo mesto

— **UČITELJA TEHNIČNE IN LIKOVNE VZGOJE** za nedoločen čas, PRU
— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas, PRU
— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za nedoločen čas, PRU
— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu), PRU

Začetek dela za vse je 1. 9. 1984

— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), PRU

Začetek dela 9. 11. 1984

TOZD OŠ JANEZ TRDINA, Stopiče

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE** za nedoločen čas, PRU
TOZD OŠ XII. SNOUB Novo mesto, Kurirska pot 19
— **UČITELJA ANGLEŠKEGA POUKA**, ki bo dopolnjeval delovno obveznost z drugimi predmeti, PRU

TOZD OŠ KATJA RUPENA, Novo mesto, Cesta herojev 1

— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za nedoločen čas, PRU
— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas, PRU
— **UČITELJA KEMIJE IN GOSPODINSTVA** za nedoločen čas, PRU
— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za določen čas, PRU

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje Zakon o osnovni šoli. Začetek dela bo 1. 9. 1984, razen pod točko 5, ko bo začetek dela 9. 11. 1984.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa neposredno tozdom. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 30 dneh po izbiri.

Svet SREDNJE ŠOLE, PEDAGOŠKE, RAČUNALNIŠKE IN NARAVOSLOVNO-MATEMATIČNE USMERITVE 64000 KRANJ Koroška cesta 13

razpisuje prosta dela in naloge

za nedoločen čas s polnim delovnim časom

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE IN INSTRUMENTA**
— **UČITELJA FIZIKE**
— **3 UČITELJEV RAČUNALNIŠTVA**
— **2 UČITELJA OSNOV TEHNIKE IN PROIZVODNJE** (delo učitelja je kombinirano z organizacijo proizvodnega dela in delovne prakse)
— **UČITELJA ELEKTRONIKE IN ELEKTROTEHNIKE**
— **LABORANTA KEMIJE**

Za vsa dela in naloge je potrebna visokošolska izobrazba ustrežne smeri, razen za laboranta kemije, ki mora imeti srednjo izobrazbo ustrežne smeri. Razpis velja 15 dni po objavi. Kandidati morajo priložiti k prijavi potrdilo o končani izobrazbi in življenjepis.

O izidu razpisa bodo obveščeni v 30 dneh po končanem razpisu.

Razpisna komisija VZGOJNO-VARSTVENE ORGANIZACIJE KRŠKO

razpisuje prosta dela in naloge

— **POMOČNIKA RAVNATELJA**

Kandidat mora izpolnjevati splošne, z zakonom in družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike določene pogoje in
— biti vzgojitelj, pedagog, psiholog, socialni delavec, specialni pedagog ali učitelj;
— imeti najmanj 3 leta delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
— imeti aktiven in pozitiven odnos do tradicij socialistične revolucije, do samoupravljanja, do sodelovanja in povezovanja združenega dela in do dužbenih interesov nasploh, ter do interesov družbene samozaščite in ljudske obrambe ter do bratskih narodov,
— imeti organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jamčijo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in nalog VVO.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 8 dneh po objavi na naslov: Vzgojno-varstvena organizacija Krško, Šolska ul. 1a, s pripisom »za razpisno komisijo«.

O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh.

OSNOVNA ŠOLA MOZIRJE

razpisuje na podlagi 21. člena Pravilnika o delovnih razmerjih prosta dela in naloge

- UČITELJA KEMIJE IN BIOLOGIJE, za nedoločen čas, PRU
- UČITELJA GLASBENEGA POUKA, za nedoločen čas, PRU
- UČITELJA ZGODOVINE, za določen čas (za eno šolsko leto), PRU
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, za določen čas (nadmestiranje delavke, ki bo na porodniškem dopustu), PRU

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Mozirje.

Kandidate bomo izbrali najpozneje v 15 dneh po poteku razpisnega roka. Kandidati bodo pisno obveščeni o izbiri.

Komisija za medsebojna delovna razmerja pri svetu
OSNOVNE ŠOLE DOLOMITSKI ODRED POLHOV GRADEC

razpisuje za šolsko leto 1984/85 prosta dela in naloge

- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, PA za razredni pouk,
- UČITELJA ZA DELO V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA od 1. do 4. razreda, PA za razredni pouk
- UČITELJA TELESNE VZGOJE (moški), I. stopnja FTK. VŠTK

Vsa dela in naloge razpisujemo za določen čas. Prijavite s v 8 dneh po objavi razpisa.

Delegacija delavcev
OSNOVNE ŠOLE »BAZA 20« DOL. TOPLICE

razpisuje prosta dela in naloge

- 2 UČITELJEV TEHNIČNE — LIKOVNE VZGOJE PRU
- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE in FIZIKE PRU oziroma tehnične vzgoje in matematike, PRU

Prosta dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas, začetek dela 1. 9. 1984.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi od razpisa na naslov: Osnovna šola »Baza 20« Dolenjske Toplice.

Prijavljene kandidate bomo obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA PRAVOSODJE IN UPRAVO V LJUBLJANI
KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE

Pogoji: končana pedagoška akademija, smer matematika in fizika, strokovni izpit in 4 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Od kandidatov pričakujemo primerne moralnopolitične lastnosti, da niso v kazenskem postopku ali obsojeni za kaznivo dejanje. Znanje slovenskega jezika je obvezno.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Za razpisana dela in naloge se upošteva zavarovalna doba s povečanjem 12/16. Kandidatom bo po dogovoru na voljo samsko ali družinsko stanovanje.

Prijavo z življenjepisom in dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 Mirna.

OSNOVNA ŠOLA »LJUBO ŠERCER« IG PRI LJUBLJANI

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE, za nedoločen čas s polnim delovnim časom, končana pedagoška akademija z delovnimi izkušnjami.

Stanovanja ni. Dobre avtobusne zveze z Ljubljano.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazilom o izobrazbi Komisiji za medsebojna razmerja pri Osnovni šoli Ljubo Šercer, Ig pri Ljubljani v 15 dneh po objavi razpisa.

Komisija za medsebojna delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE JOŽE MOŠKRIČ LJUBLJANA, JARŠKA CESTA 34

razpisuje za šolsko leto 1984/85 prosta dela in naloge

- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU ali P matemati-ke-fizike
- 2 UČITELJEV TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE, PRU tehnične vzgoje in fizike
- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN LIKOVNEGA POUKA, PRU tehnične in likovne vzgoje
- 2 UČITELJEV TELESNE VZGOJE, PRU ali P telesne vzgoje, ženska — moški
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU ali P
- UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA, PRU ali P angleškega in slovenskega jezika
- 10 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA, PA za razredni pouk

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Prijave z dokazili o izpolnjenih pogojih pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Jože Moškrič, Ljubljana, Jarška cesta 34 — Komisija za medsebojna delovna razmerja. Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 15 dneh po sklepu o izbiri.

CELODNEVNA OSNOVNA ŠOLA FRAN KOCBEK GORNJI GRAD

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA
- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE
- UČITELJA LIKOVNE VZGOJE
- UČITELJA TELESNE VZGOJE
- UČITELJA GOSPODINSTVA — VODJA ŠOLSKE PREHRANE

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje Zakon o osnovni šoli. Prijave z dokazili naj pošljejo najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa.

OSNOVNA ŠOLA STARI TRG OB KOLPI

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA KEMIJE, BIOLOGIJE, TEHNIČNE VZGOJE IN TELESNE VZGOJE
- UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA, LIKOVNE VZGOJE, SPOZNAVANJA DRUŽBE IN GLASBENE VZGOJE
- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje Zakon o osnovni šoli.

Zbor delavcev
GLASBENE ŠOLE SEŽANA

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA TROBIL IN PIHAL
- UČITELJA PIHAL
- UČITELJA KITARE

Vsa dela so razpisana za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Prijavljeni kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o glasbenih šolah. Začetek dela 1. 9. 1984. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovnosti v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Glasbena šola Sežana, Partizanska 41.

Svet šole
OSNOVNE ŠOLE DRAGOTIN KETTE Novo mesto

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA TELESNE VZGOJE, PA — z opravljenimi specialno pedagoškimi izpiti, za nedoločen čas
- VZGOJITELJA ZA DELO V DOMU v popoldanskem času — PA smer specialni pedagog DPO
- VZGOJITELJA za opravljanje logopedskega in vzgojnega dela v domu v popoldanskem času, PA specialni pedagog — prednost imajo učitelji za govorno motene

Stanovanja nimamo

Komisija za delovna razmerja
VVO JELKA, LJUBLJANA, Glavarjeva 18a

razpisuje prosta dela in naloge:

- VZGOJITELJICE za nedoločen čas, s polnim delovnim časom; nastop dela 1. 9. 1984
- 4 VZGOJITELJIC za nedoločen čas, s polnim delovnim časom; nastopi del: 1. 9. 1984, 1. 9. 1984, 20. 9. 1984, 12. 11. 1984. Pogoji: Srednja vzgojiteljska šola z opravljenim strokovnim izpitom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter življenjepisom pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: VVO »Jelka«, Ljubljana, Glavarjeva 18a; kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izteku objave.

Odbor za delovna razmerja
ZDRUŽENE OSNOVNE ŠOLE CELJE
TOZD OSNOVNA ŠOLA IVANKA URANJEK CELJE, Oblakova 15

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA TELESNE VZGOJE
- Pogoji: diploma ustreznosti smeri višje ali visoke šole, opravljeni diferencialni izpiti za delo z duševno prizadetimi otroki.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa, odgovor na prijavo pa boste prejeli v 15 dneh.

Svet
OSNOVNE ŠOLE DUŠANA BORDONA SEMEDELA — KOPER

razpisuje prosta dela in naloge

- POMOČNIKA RAVNATELJA
- Kandidat mora izpolnjevati splošne pogoje, določene z Zakonom o osnovni šoli in imeti:
- ustrezno pedagoško izobrazbo
 - 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu
 - opravljen strokovni izpit
 - organizacijske in strokovne sposobnosti ter biti družbeno-politično aktiven.

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi s kratkim življenjepisom v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Dušana Bordona, Semedela, Koper, Rozmanova 21a.

SREDNJA NARAVOSLOVNA ŠOLA V LJUBLJANI

razpisuje dela in naloge

— POMOČNIKA RAVNATELJA ŠOLE

- visoka pedagoška izobrazba
- pet let delovnih izkušenj
- sposobnost za organiziranje in uresničevanje vzgojno-izobraževalnih nalog šole

Začetek dela je 1. 9. 1984

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili in opisom dosežanj uspešnega pedagoškega dela v 8 dneh po objavi razpisa Komisiji za medsebojna delovna razmerja na Srednji naravoslovni šoli v Ljubljani, Peričeva 4. Prijavljene kandidate bomo obvestili o imenovanju v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

PREKLIC RAZPISA
OSNOVNA ŠOLA OSKAR KOVAČIČ LJUBLJANA, Dolenjska c. 20

preklicuje razpisana prosta dela in naloge UČITELJA LIKOVNE VZGOJE, ki je bil objavljen v PD, dne 28. 5. 1984.

Naknadne in druge razpise

bomo objavili še v prihodnji številki, ki bo izšla 25. junija t.l. Vzgojno-varstvene in vzgojno-izobraževalne organizacije prosimo, da nam pošljejo razpise čimprej, najkasneje pa do 20. junija.

RAZPISE, KI SMO JIH PREJELI PREPOZNO, BOMO OBJAVILI V PRIHODNJI ŠTEVILKI.

PRIROČNIK

Plesna vzgoja predšolskih otrok

Založba DDU Univerzum pripravlja po programu za predšolsko vzgojo nekatere novosti, ki so namenjene predšolskim otrokom in njihovim vzgojiteljem.

Tokrat vam podrobneje predstavljamo priročnik za vzgojitelje PLESNA VZGOJA PREDŠOLSKIH OTROK, ki so ga napisale Breda Kroflič, Andreja Gjud in Ana Vovk-Pezdir in pomeni pionirsko delo na tem področju.

Avtorice so s priročnikom otelele pozabi delo bogate pedagoške inovativne ustvarjalnosti, ki je nastajala v petintridesetih letih zgodovine predšolskega pedagoškega šolstva pri nas. V pričujoče delo je vtkanih mnogo zamisli učiteljev, učenk in vzgojiteljic, ki so v neposrednem stiku s predšolskim otrokom iskali načine, kako spodbuditi njegovo vsestransko aktivnost in ustvarjalni izraz njegovega odnosa do okolja in samega sebe s plesom. Priročnik vsebuje primere zaposlitev, ki lahko pomagajo vzgojiteljem pri nadaljnjem razvijanju raznih oblik dela.

Prikazane metode in vsebine so psihološko izredno približane otrokovi naravi v predšolskem obdobju. Ples je vedno le spon-tana in logična posledica ustrezne čustvene motiviranosti, ustreznih vsebinskih predstav in pojmov in igralne situacije. Je pravzaprav izraz celotne otrokove osebnosti. Zato je to delo dokončen obračun z morebitnimi preživljenimi poglobitvami na to dejavnost, ko so otroci podvrženi drilu natančnega posnemanja gibov, nastalih zunaj njih. Bistveno sporočilo tega dela je: ples mora nastajati iz otrok samih.

Naslednja dragocenost prispevkov je poudarek, da ima otrok v plesu možnost odigrati vlogo (naravnega pojava, drugih ljudi, samega sebe). Igrati z vlogami bi v naši predšolski vzgoji morali dati zaradi njenega socializacijskega oziroma humanističnega poslanstva večje mesto, kot ga ima. Vse preveč smo se v igri usmerili na: človek — predmet (otrok — igrača), manj pa na človek — človek, saj poglobljena vsebina igre z vlogami niso predmeti in njihova uporaba, temveč odnosi med ljudmi.

V prispevkih je nekaj primerov, ki učinkovito razbijajo nekatere tabuje, ki so še vedno značilni za našo vzgojo. Na primer odnos do telesnega dotikanja,

odnos do lastnega telesa. Avtorice poudarjajo pri takih temah smotre čustvenega sproščanja. To se nam zdi zelo pomembno, saj pogosto menimo, da je vzgoja v naših vrtcih, še posebno pa v šolah, bolj ali manj represivna, zlasti v smislu svobodnega izražanja in kultiviranja čustev. Dušenje čustev, nesprejemanje čustvenih stanj je seveda v nasprotju s smotrom vzgajanja ustvarjalne osebnosti. Ali: odvod otrokove agresivnosti je v kolektivu z ustaljenim načinom skorajda nemogoč, seveda to ovira veliko število otrok. V igri z vlogami — plesu pa je to mogoče: divje sile narave, sovražniki, otrokova jeza itd.

Vsebine zgledov so sodobne in zanimive ter blizu otrokovemu domišljjskemu svetu in vednoželjnosti. Med vsebinami zbudijo pozornost in željo za prenos v prakso tudi teme z izrazito lirčnim odnosom do narave (kot npr. sij, sončece, sij; fižol, idr.). Pozornost zbujajo tudi povsem »eksperimentalne« moderne teme — kot zavedanje posameznih delov telesa, napetost in popuščanje napetosti (prvine joge) itd.

Teme so izpeljane z upoštevanjem najaktivnejših metodničnih oblik. Vzgojitelje neposredno poučujejo, da je mogoče kljub velikemu številu otrok v oddelkih zaposliti otroke s skupinskimi in individualnimi oblikami dela, in to v igralnici in na prostem. Posnemanja vredne so pobude za plesne zaposlitve na travniku, na gozdni jasi, na letovanju ob vodi.

Sporočilo prispevkov, ki ga nikakor ne smemo spregledati je tudi, da ima vsak otrok gib, ki izraža njegov odnos do okolja (na primer odnos malčka do ljubkovalne igrarice, ki se kaže v stisku, izrazu obraza), v sebi plesne prvine, ki jih je treba skrbno in načrtno vključevati v plesno vzgojo.

Cena kompleta je v prednaročilu 1800 dinarjev. Individualni kupci lahko plačajo komplet v treh enakih mesečnih obrokih. Prednaročila veljajo do konca septembra. Po tem roku bo priročnik dražji. Naš naslov: DDU Univerzum, Založba, Grošljeva 4, Ljubljana.

Iz recenzije
MAJDE VUJOVIČ-MENCINGER —
Sekcija za predšolsko pedagogiko pri ZDPP Slovenije

nove
knjigePo partizanskih
stopinjah

Zveza prijateljev mladine Slovenije je izdala ob 40-letnici ustanovitve Zveze pionirjev Jugoslavije dragoceno knjižico o zgodovinskih krajih z naslovom **PO PARTIZANSKIH STOPI-
NJAH**. Napisal jo je Mile Pavlin.

Številnim akcijam pri prenašanju in ohranjanju tradicij NOB na naše najmlajše se je pridružilo tudi tekmovalstvo pionirjev za znake partizanskih enot. Omenjena akcija je izredno koristna in privlačna. Pionirji lahko osvojijo bronasti, srebrni in zlati znak. Obiskati morajo kraje, kjer so med NOB potekali pomembni dogodki. Za obisk določenega števila teh krajev, ki jih tako dobro spoznajo, prejmejo značko. Tako bronasto značko partizanskih enot prejmejo tisti, ki so obiskali vsaj tri pomnike v svoji občini, za srebrni znak pa tri kraje iz NOB, vendar iz sosednjih občin. Da si pridobijo zlati znak, morajo vsi pionirji obiskati Ljubljano (pionirji ljubljanskih občin pa Bazo 20), Kumrovec in po svobodni izbiri eno od 21 območij, opisanih v omenjeni publikaciji.

Zveza prijateljev mladine Slovenije se dobro zaveda, da je akcija uspešnejša, če se nanjo temeljito pripravimo. Prav zato je izdala knjižico Po partizanskih stopinjah, ki je namenjena mentorjem, pa tudi najmlajšim. Mentorji zgodovinskih krožkov so se na seminarjih posebej

seznali tudi s cilji in smotri te pomembne akcije.

Knjižica je bogat vir za preučevanje novejših zgodovine. V uvodnem delu seznajajo organizatorji bralce z nalogami te akcije. Sledi strnjen prikaz narodnoosvobodilnega gibanja na Slovenskem od kapitulacije jugoslovanske vojske aprila 1941 pa vse do končnih bojev za osvoboditev in izgon okupatorja. Zelo dragoceni so opisi narodnoosvobodilne vojne po posameznih pokrajinah v Sloveniji, ki so navedene po abecednem redu. Izjema je Ljubljana, ki je prikazana kot izhodišče. Dragoceni so podatki o sodelovanju zamejskih Slovencev v NOB. V strnjeni obliki so opisani dogodki iz NOB v Beneški Sloveniji, Koroški, Trstu in Gorici.

V posebnem poglavju so opisani kraji za pridobitev srebrnega znaka. Zbrale so jih občinske zveze prijateljev mladine Slovenije v sodelovanju z občinskimi odbori ZZB NOV in drugimi organizacijami. Tudi ti kraji so razvrščeni v knjižici po abecednem redu od Ajdovščine pa do Zorca. V knjižici je tudi slovarček, v katerem so razložene kratice in nekateri manj znani pojmi.

Knjiga je bogato opremljena s slikami. Izdajatelj in pisec zaslužita vse priznanje, saj sta opravila veliko in pomembno delo. **DRAGO NOVAK**

NOVE KNJIGE ZALOŽBE PROSVETNI PREGLED

Dr. Tomislav Bogavac: OBRAZOVANJE BEZ POSREDNIKA cena 550 din

Dr. Arjana Miljak: ULOGA KOMUNICIRANJA U RAZVOJU GOVORA DECE PREDŠKOLSKO DOBA, cena 500 din

Dr. Milan Ratković: RAZVOJ I PROTIVUREČNOSTI OBRAZOVANJA, cena 500 din

Dr. Jovan Djordjević: INTELEKTUALNO VASPITANJE, cena 620 din

Dr. Josip Biškup: KARL MARKS NOVINAR, cena 500 din

Dr. Dragutin Franković: MARKSISTIČKO OBRAZOVANJE U ŠKOLI, cena 700 din

Dr. Leon Zlebnik: OPŠTA ISTORIJA ŠKOLSTVA I PEDAGOŠKIH IDEJA, cena 550 din

Knjige so tiskane v latinici. Naročite jih na naslov: NOVINSKA ORGANIZACIJA »PROSVETNI PREGLED« Čika Ljubina 18-20, p.fah 435, 11000 Beograd.

Kritični pogled
na polpreteklost

Knjiga o Nikiti Hruščovu

Knjiga o Nikiti Hruščovu, sovjetskemu voditelju v postalskem obdobju, je delo sovjetskega avtorja Royja Medvedjeva, izdala pa jo je Cankarjeva založba kot prevod pred letom v Italiji izšla biografije o Hruščovu. Knjiga je bila prvič izdana pri Editori Rina, založbi komunistične partije v Rimu, kot prevod neobjavljene ruskega izvirnika v italijansko. Pisec knjige je znani, vendar v Sovjetski zvezi uradno nepriznani zgodovinar, natančen poznavalec osebnosti Hruščova in kritičen opazovalec, ki je skušal prikazati tveganje zapletenosti in protislovnega politika čim bolj stvarno, ne glede na uradne sovjetske opredelbe. S takšno objektivno predstavljeno je nastal zanimiv zapis, ki izčrpn prikazuje Hruščova; celosni prikaz tega voditelja izpolnjuje osvetlitev dobe, v kateri je vladal, zapis pa odkriva tudi marsikatero nam doslej neznan dejstvo iz tega obdobja sovjetskega političnega življenja.

O tem človeku, ki je več kot desetletje vodil sovjetsko državo pa od leta 1969, ko je moral odstopiti s svojega položaja, v sovjetski zgodovini in publicistiki molčijo. Zato je monografija o tem politiku toliko zanimivejša, ker ostaja njen pisec pri stališčih sovjetske politike, obenem pa skuša biti v svojem pisanju čim bolj objektiv-

ven, kritičen in dosleden, čeprav se lotiva te za sovjetsko politiko dovolj kočljive teme.

Oris Hruščovove politične dejavnosti in njegovega vzpona v vladni vrh se začne z vstopom Nikite Hruščova v politično življenje, nadaljuje se z leti, ki so Hruščova neposredno vezala na Stalina — s časom, ko se je uveljavil kot Stalinov človek, z obdobjem triumviratov in z dvajsetim kongresom KPSZ; tem poglavjem sledi pripovedovanje o Hruščovu na vrhuncu oblasti, o krizi oblasti v letih 1961-65, o koncu politične kariere tega sovjetskega voditelja ter o obdobju njegove prisilne upokojitve.

Monografija o Hruščovu spada v izbor knjig, ki jih je založba uvrstila v svoj knjižni program z namenom, da bi strokovno poglobljeno a dovolj ljudsko obravnavala vidne osebnosti iz političnega življenja in aktualne probleme, ki neposredno ali posredno vplivajo na našo sodobnost, življenje in razmere, v kakršnih živimo. Tako pripravljajo založba poleg monografije o papežu Wojtyli novinarja Andreja Novaka ki je že izšla, delo Marjana Britovška o obdobju od Lenina do Stalinove smrti in monografijo o albanskem narodu.

V. K.

Proces izbire poklica

Zdenko Lapajne, CRU, 1984

»Ali sta dve leti, kolikor traja usmerjeno izobraževanje, zares prekratki, da bi mogli ugotoviti vsaj bistvene pomanjkljivosti? Ali je ob vrsti negativnih ocen, ki se pojavljajo tudi v republiki, usmerjeno izobraževanje res takšno, kakršno smo si želeli oziroma ga potrebujemo, ali pa je nekaj povsem drugega in se bo potem zgodilo, da bo množica učencev prve generacije ostala na cesti?«

Tako se sprašuje tovariš Drago Hribar v Delu 9. marca t.l., Center za razvoj univerze pa je v februarju izdal knjižico z gornjim naslovom, v kateri daje Zdenko Lapajne poglobljeno, zanimivo, metodološko natančno in z literarnim navdihom prežeto analizo uspešnosti prvega rodu »usmerjencev«.

V raziskavi spremlja rod, ki je v šolskem letu 1980-81 končal osnovno šolo. Analiza je v svojem bistvu primerjava resničnih dosežkov z zastavljenimi cilji.

V uvodu avtor poudarja, da se je težišče usmerilo na vprašanje evalvacije usmerjanja v okviru širše evalvacije vzgojno-izobraževalnih programov usmerjenega izobraževanja.

Sočasno skuša odgovoriti vsaj na nekaj vprašanj, ki so v preobrazbi vzgojno-izobraževalnega sistema s strokovnega vidika nedvomno na prvem mestu.

Raziskavo so omogočili podatki, ki jih v okviru poklicnega usmerjanja zbirajo strokovne službe Skupnosti za zaposlovanje pri vsakem rodu, ki končuje osnovnošolsko obveznost: rezultati testiranja z multifaktorsko baterijo sposobnosti, del odgovorov iz ankete o izbiri poklica, prijave za vpis v 1. razred srednjih šol marca 1981, podatki o vpisu v 1. razred srednjih šol v SR Sloveniji v šolskem letu 1981-82, podatki o vključitvi v 2. razred srednjega usmerjenega izobraževanja in podatke o uspehu v 1. letniku.

Najzanimivejše so primerjave namer, prijave in vpisa, primerjava sestave skupin ob nameri, prijavi in vpisu, korelacijske analize in analiza uspehov v 1. razredu nekaterih večjih programov in možnosti napredovanja.

Sestava učencev posameznih programskih skupin je prikazana glede na relevantne značilnosti: spol, očetovo izobrazbo, vsoto končnega učnega uspeha, ter

glede na povprečni dosežek na testni bateriji. Med ugotovitvami zbujajo pozornost po eni strani vloga, ki jo ima spol pri izbiri smeri izobraževanja z vsemi družbenimi implikacijami, ki jih vključuje, po drugi pa očetova izobrazba kot kazalnik družbenega in ekonomskega izvora učenca. Ta temeljna porazdelitev se izoblikuje že v času namer in se do vpisa bistveno ne spremeni.

Tretji odločujoči dejavnik je učni uspeh, ki nastopa kot selektivni mehanizem.

Če se vrneмо k enemu od idejnih izhodišč usmerjenega izobraževanja — demokratičnosti sistema, ugotovimo, da je sestava učencev v programih, kateri se ne razvejijo, enaka kot v prejšnjem sistemu, v programih, ki se porazdelijo v nekaj smeri, pa se ta vpliv pojavi v 2. letniku in ne v 1. kot doslej.

Učni uspeh v srednjem usmerjenem izobraževanju ali za določen odstotek populacije bolje rečeno učni neuspeh, odločilno vpliva na to, da učenec 1. letnik ponavlja, da je preusmerjen, da zapusti izbrani program ali celo šolanje.

Med sklepi in predlogi, ki jih navaja na koncu svoje raziskave, pravi pisec tudi tole: »Število učencev, vpisanih v programe srednjega usmerjenega izobraževanja se je približalo izobraževalnim zmogljivostim, ki so jih določile posebne izobraževalne skupnosti, ostaja pa razkorak med aspiracijami mladine in njihovih staršev in med kadrovskimi potrebami združenega dela.«

Morda bodo nekateri pri branju tega poročila dobili vtis, da slikamo temno sliko o usmerjenem izobraževanju. Tako mnenje utegnejo dobiti zlasti tisti bralci, katerih predstava o »staremu« sistemu vzgoje in izobraževanja ni bila nikoli podprta s podobnimi empiričnimi in analitičnimi prikazi. Podobno velja tudi za tiste, ki se jim zdi, da je slika lepša, kot so jo pričakovali.

Namen tega pisanja je bil le predstaviti raziskavo Zdenka Lapajne. Sodbo o tem, ali nam je hotel povedati, da se tako temeljnih vprašanj, kakršno je reforma šolskega sistema, lotevamo neeksaktno in nestrokovno, prepuščamo bralcu.

URŠKA MARGAN

Iztrgani iz pozabe

Zveza pedagoških delavcev SR Bosne in Hercegovine je konec leta 1983 izdala knjigo Iztrgani iz pozabe, ki je posvečena prosvetnim delavcem, padlim med NOB in žrtvam fašističnega terorja.

Uvod v knjigo je napisal Rodoljub Čolaković, ki pravi, da so bili prosvetni delavci najštevilnejši in najzvestejši pripadniki socializma že v predvojni Jugoslaviji, bili pa so tudi med prvimi v NOB na strani naprednega delavskega gibanja in socialistične revolucije.

Knjiga govori o plemenitem cilju in boju številnih naprednih učiteljev in navaja imena 418 padlih prosvetnih delavcev. Bosna je imela pred vojno le malo prosvetnih delavcev, zato so prihajali v njene šole poučevati tudi z drugih območij Jugoslavije: ne glede na narodno pripadnost so složno delali, se uspešno upirali okupatorjevemu nasilju in se bojevali za narodno osvoboditev.

Med navedenimi padlimi so tudi štirje slovenski učitelji, ki zaradi napredne miselnosti niso dobili zaposlitve v Sloveniji in so bili kazensko premeščeni v Bosno. Vsi ti učitelji pa so uspešno zaziveli v novem okolju, se med NOB pridružili naprednemu političnemu gibanju proti okupatorju in tudi žrtvovali svoja mlada življenja za enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Iz zelo nadrobni biografskih podatkov s fotografijami razbe-

remo, da so bili slovenski učitelji, kjerkoli so poučevali, zelo priljubljeni tako med dijaki, učiteljskim zborom in ljudmi, ker so bili pri svojem delu vestni in objektivni.

Viljem Ipavec, rojen 1910 v Trstu, je po končani gimnaziji v Novem mestu in Filozofski fakulteti, skupina matematika-fizika, dobil zaposlitev kot suplent na gimnaziji v Prijedoru. Po priporočevanju njegovih učencev je bil izredno delaven, objektivni in jim je skušal matematiko kar najbolj približati. Leta 1942 je odšel v boj, kjer je leta 1943 zbolel za tifusom, se v hudi vročici odtrgal od kolone in naletel na kolono Nemcev, ki so ga ubili.

Maks Kovačič je bil rojen 1892 v Gradišču v Slovenskih gorah. Po končani gimnaziji v Mariboru in Filozofski fakulteti v Gradcu na oddelku germanistika in doktoratu v Pragi 1920 je bil kot študent zaposlen na gimnaziji v Mariboru do leta 1933. Bil je izredno aktiven v telovadnem društvu Sokol in nasprotnik klerikalnega režima. Po parlamentarnih volitvah 1935, ko so začeli napredne učitelje premeščati, je dr. Maks Kovačič, ki je bil najprej upokojen z dvajsetimi leti službe, šele po smrti Antona Koroškega dobil mesto profesorja na gimnaziji v Sarajevu. Po kapitulaciji Jugoslavije je bil mobiliziran kot kapetan. Dobro je obvladal nemščino, zato je zelo veliko pomagal narodnoosvobodilnemu gibanju.

Vestnik
koroških partizanov

Tudi najnovejša številka (3. 4. 1984) glasila Osrednjega odbora Skupnosti koroških partizanov v Ljubljani in Zveze koroških partizanov v Celovcu, ki že sedemnajsto leto izhaja v Ljubljani, ostaja zvesta svoji dvojni usmeritvi: obravnavanju tematike koroške NOB in prikazovanju aktualnih koroških in avstrijskih dogajanj.

Uvodni prispevek Pavleta Žaucerja je posvečen prikazu pomembnih dogodkov koroške NOB od poletja 1942 do zloma nacistične Nemčije. Posebej je naglasen hotulski tabor — partizanski miting 31. oktobra 1943 ter bitka pri Crni avgusta 1944, ki sodi k največjim zmagam koroških partizanov.

Drugi stalni sodelavec Vestnika dr. Borut Marjan Sturm objavlja svoj govor, ki ga je imel avgusta 1983 pred spominskim muzejem pri Peršmanu v Podpeci — ob ponovnem odkritju leta 1953 v Sentrupertu razstreljenega spomenika. Posebej naglasa del bivanja koroškega partizanskega odpora, »namreč tistega, da so se v tem delu Evrope znašli v odpornem gibanju tovariši iz Francije, Italije, Jugoslavije, Poljske, Sovjetske zveze in še kdo. In ti tovariši niso sprejeli po tej ali oni državni pripadnosti, po tej ali oni državni meji. Združevala jih je usodna potreba po skupnem boju proti režimu, ki je ogrožal vse narode Evrope... Partizanski boj je bil več kot samo boj za eno ali drugo državo in mejno vprašanje se je odprlo šele proti koncu vojne in prav zaradi logike nacizma na Koroškem, ki tukaj ni hotel priznati svojega poraza...«

Vrsta člankov novinarja Ingomerja Pusta v protislovenskem glasilu Kärntner Landmannschaft, iz leta 1982 — 83 v katerih je mrgoleto ponevarjanje zgodovinskih dejstev in žalitev na račun koroške NOB, je sprožila poziv predsednika Zveze koroških partizanov Janeza Wutteja Luca za čimprejše raziskovanje in objavljanje zgodovine koroškega partizanskega gibanja.

V osrednjem delu Vestnika objavlja Boris Jesih izčrpen in hkrati pregleden prikaz parlamentarnih volitev v Avstriji 24. aprila 1983 in njihovih posledic, kot najvidnejše nastanke socialistično-svo-

bodnjaške vladne koalicije. Posebno pozornost razumljivo namenja volivnim rezultatom na Koroškem. O koroški NOB pišejo trije njeni udeleženci. Janez Gallobi Trupi, koroški izgnanec in partizan, opisuje svojo mladost na kmetiji na severnem pobočju Karavank, čas po 1. svetovni vojni, obdobje nacističnega gospodarstva in čas 2. svetovne vojne do izselitve aprila 1942.

Kristjan Ribnikar Feliks objavlja nadaljevanje spominov na svoje delovanje na Koroškem, podoben prispevek pa objavlja tudi Nada Primožič.

Milena Gröbalcher objavlja razmišljanje ob 40-letnici ustanovitve Zveze slovenskih žensk na Koroškem, takrat imenovane Slovenska protifašistična ženska zveza.

V Sentjanskih Rutah so novembra 1944 padli trije partizani, katerih trupla so nacisti potem zažgali. V spomin nanje in na šene enega padlega partizana so junija 1983 v tem kraju odkrili spomenik. Govornik Janez Wutte Luc se v svojem nagovoru spominja teh in drugih žrtev tega kraja.

Dr. Avguštin Male prikazuje ob sedemdesetletnici življenje in delo dr. Francija Zwittra, Olga Kastelice Marjetke pa ob enakem jubileju piše o Rudolfu Hohkrautu Dolfu.

Lidija Potrč Dunja piše o kulturnozgodovinskih posveth za stopnicami Avstrije, Jugoslavije in Madžarske, znanih po imenu kraja, kjer so se leta 1970 ti posveti začeli (Modinci — Mogersdorf) in o deležu slovenskega delegata, koroškega partizana Janka Kustra v njih.

Drago Draškovič in Boris Misja opisujeta življenje in delo Lovra Kuharja-Prežihovega Vrancea ob devdesetletnici njegovega rojstva. Zelo zanimiv je prispevek o burnih odmevih na prikazovanje filma Vas na meji, ki ga je posnela avstrijska televizija.

Od manjših prispevkov omenimo še objavljeni program dela Osrednjega odbora skupnosti koroških partizanov za leto 1984, pobudo o ustanovitvi Koroške partizanske magistrale in sestavek o prvem posvetu mentorjev bralne značke Karla Prusnika Gašperja.

JOŽE CIPERLE

političnimi delavci in se seznanila z napredno marksistično literaturo. Leta 1941 je bila sprejeta v KP Jugoslavije. Med NOB je bila zelo aktivna in povezana s partizani na Kozari. Prišla je v Peto kozarsko brigado, kjer je postala sanitetna referentka brigade. Padla je med IV. sovražno ofenzivo 1943 na Grmeču.

Med prebiranjem biografij padlih učiteljev spoznamo, koliko gorja so morali prestati ti učitelji, ki jih je preganjal ne samo okupator, temveč tudi domači izdajalci. Nekoliko več vrstic je posvečeno slovenskim učiteljem, ki so pri nas manj znani in so jih v stari Jugoslaviji pošiljali službovat v druge kraje Jugoslavije. Slovenci imamo knjigo o padlih prosvetnih delavcih, ki je izšla v Ljubljani leta 1955, pod naslovom Svobodi do smrti je služil vaš glas, kjer so zelo na kratko podani biografski podatki o 248 učiteljih in profesorjih.

V Slovenskem šolskem muzeju zbiramo, preverjamo in dopolnjujemo že zbrane podatke o padlih prosvetnih delavcih med NOB. Vse, ki imajo kakršnekoli podatke o delovanju prosvetnih delavcev, ki so padli, prosimo, da nam jih sporočijo in tako prispejete k popolnejši predstavitvi naših učiteljev.

Podatke sporočite na naslov: Slovenski šolski muzej, Ljubljana, Poljanska cesta 28.

SLAVICA PAVLIČ

Srečanje ob pesmi in glasbi

V maju, mesecu pomladi, prebujenja in oživilja spominov, v časih, ko se vračajo v zavest dogodki, ki so nas v preteklosti usodno določili, so se mladi ustvarjalci Pedagoške akademije v Mariboru oglasili s pesmijo. Literarni krožek te višje šole je pripravljen srečanje ob pesmi in glasbi; delo v krožku omogoča sproščanje ustvarjalne sle, spoznavanje temeljnih zakonitosti pisanja, sprotno vrednotenje ustvarjenega in seveda usposabljanje za kasnejše mentorsko delo v osnovni šoli.

Na omenjeni literarni prireditvi so svoje pesmi brali: Sonja Krupič, Darko Polanec, Božidar Roman, Vesna Rečnik, Zdenka Gajser, Renato Šraml, Marko Klasinc, Tatjana Plevnik in profesor Janko Čar. Pesnike so na klavirju spremljali: Matjaž Lah, Marija Čepin in profesor Ivo Kopecky — slednji je odigral svoje skladbe. Srečanje je pripravila mentorica literarnega krožka, profesorica Majda Potrata.

Ustvarjalci so poetično zrcalili svoj življenjski prostor in čas, ki združujeta preteklost, sedanjost in prihodnost; vse to so skušali ujeti v pesniški trenutek in se notranje preoblikovano odzvali tudi na družbeno ozračje. Kar se drugih morebiti dotakne samo bežno, so zaustavili v svojih zvečnih besedah, da bi tudi drugi ljudje zasluili, kako pravzaprav podobno občutijo, in sprejeli novo resnico o največji uganki — življenju.

Spoznanja, ki so jih ponudili mladi pesniki pedagoške akade-

mije v svoji poeziji, razkrivajo občutenje nekoga, ki je na pragu zrelosti in silovito doživlja svoj jaz med drugimi jazi, išče pot ter se vedno znova zave samotnosti in morebitne drugačnosti; odkriva, da so stvari preproste samo na videz in je mogoče ubrati toliko različnih poti. Veliko tega bo treba postoriti, si prisvojiti najdbe, nekam priti...

Pesem je silila v daljave, hotela je proč, zmagovala, ujela hrepenenje in se znašla v noči, toda toliko življenjskih ovir je prežalo nanjo. Verzi so ujeli odtujenost, ogroženost in samoto. V življenjski dialektiki se je bolečina prepletala z upanjem, ljubezen se je umakala zavrnitvi, luč je premagovala mrak... Pesem je govorila tudi o koreninah in pripadnosti, bodisi da je bilo slovenstvo v stihih, ki so govorili naravnost, bodisi da ga je bilo moč razbrati iz kosovelovske nihilomelanholije, lirčne razbolelosti in črnogledosti. Seveda pa to ni pomenilo, da ni bilo opaziti tudi šalamunovske ironije in pesniške igre.

Pesniške oblike so se po eni strani navezovala na tradicionalno formo, se pravi ohranjanje ritma, rime in kitic, po drugi strani pa je bilo očito svobodno nizanje vrstic brez ločil, kar pa ni prerasl v eksperimentiranje. Umetniško dognana pesnitev Janka Čara je bila pretkana s socialno problematiko, med študenti pa je posebej presenetila Zdenka Gajser.

Verzi so izzvenili z upanjem, nemirom in resnico.

MARIJA ŠVAJNCER

Bralna značka med zamejskimi otroki na Goriškem

Letos so na Goriškem že četrtač poddelili učencem bralne značke. Prejelo jih je več kot 400 otrok iz goriškega okrožja in Sovodenj. Tri šole doberdobskega okrožja pa bodo mlade bralce nagradile z značkami v mesecu juniju.

Sklep tekmovanja za bralno značko je med zamejskimi otroki na Goriškem zmeraj všečen dogodek. Nanj se pripravljajo vse leto z branjem predpisanih knjig, pa tudi z javnim kulturnim nastopom. Posebno doživetje je zanje srečanje in pogovor z umetniki iz matične domovine.

Letos so jih obiskali pisatelj Ivo Zorman, pesnik Niko Grafenauer, ilustratorica Lucija Stupica, predstavnica ZPMS Angelca Žiberna, kot predstavnik Zveze bralnih značk pa Jože Zupan. Sklepne slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki ZPM iz Nove Gorice.

Zamejski učenci dobijo za vsako leto tekmovanja drugo značko. Od prvega razreda si tako sledijo Cicibanova, Župančičeva, Bevkova, Kosovelova in v nižji srednji šoli Gregorčičeva bralna značka.

Značke za učence in knjižne zbirke za šole podari zamejcem ZPM Slovenije.

Tekmovanje za bralno značko je za zamejske Slovence še posebno pomembno. Ne gre samo za to, da bi spodbudilo otroke k

branju dobrih knjig, temveč za veliko več — za ohranitev slovenstva.

Slovenskega otroka v Italiji vsak trenutek obkrožajo avdiovizualne informacije v italijanščini. Italijanska knjiga mu je lažje dosegljiva, je privlačnejša, komercialna. Ta otrok se svojemu okolju odziva v italijanskem jeziku. Komaj stopi iz slovenske šole ali zapre domača vrata, že je sredi svojih italijanskih vrstnikov.

Da bi slovenskega otroka v zamejstvu pridobili za branje, mu je treba ponuditi najboljšo mladinsko književnost, da bodo začutili, kaj je tisto pravo, njihovo. In zelo potrebujejo spodbudo svojih učiteljev.

Matična domovina bo zato morala poskrbeti tudi za sprotno strokovno izpopolnjevanje slovenskih učiteljev. Akcija za bralno značko poteka mimo zakonov italijanske uradne šole in je zato v celoti odvisna od dobre volje in zavednosti učiteljev.

Tudi starši najdejo v otrokovem prizadevanju za bralno značko ponoven stik s slovensko knjigo. Zato so šole prejšnja leta vabile na sklepne slovesnosti tudi starše.

Letošnje srečanje pa je še tesneje povežalo otroke, knjige in ustvarjalce.

MARICA NAKRST

Numizmatično in medaljersko delo Staneta Dermelja

Znano je, da mnoge dežele skušajo povzdigniti vrednost svoje valute ne le z upodobitvami grbov in suverenov, temveč tudi s podobami svojih velikih kulturnih ustvarjalcev. Tako se lire ponajša s portreti Verdija, Michelangelina in Leonarda, marke z Dürerjem in Holbeinom, francoski franki z Molièrom, avstrijski šilingi z nobelovko Sutterjevo in Angeliko Kaufmann, pezete z Murillovo podobo itd. Pri nas so se začeli taki poskusi v sodelovanju ljubljanske banke, kulturne skupnosti Jesenice in akademskega kiparja Staneta Dermelja. Nastal je že kovanec s podobo rimskega vladarja iz 4. stoletja Magnentija, ki se je nekaj časa zadrževal v Aquileji — Ljubljani. Obstaja kot srebrnik v sto izvodih in rabi banki za reprezentančna darila. Avtorju Dermelju je dal predlogo zanj rimski zlatnik, najden v Ljubljani pri arheoloških izkopavanjih l. 1956 v Igriški ulici.

Nato je izdelal kipar kovanca s Prešernovo in Cankarjevo podobo. Prešernov portret obdaja besedila iz poezije: Sem dolga upal in se bal..., ki ponazarja pesnikov intimni pogled na življenje; na hrbtni strani pa je izražen njegov širši nazor in veliki sen s kitico iz Zdravljice: Žive naj vsi narodi... Primerke tega kovanca so numizmatiki no Prešernov dan pred sedmimi leti v Vrbi prav razgrabili. Kovanec s Cankarjem izpolnjuje pisateljev portret, izdelan po njegovem avtoportretu, na drugi strani pa muzi Kalliope in Talia, ki družita lovorov venec pred stebrom, prispodobo Cankarjevega pomena za našo književnost.

Pot do končne izvedbe kovanca je dolga. Potem ko je kipar zbral vse podatke, napravil idejni osnutek in zamisel natančno izrisal v povečavi, oblikuje to najprej v glini ali finejšem plastelinu. Tudi tu je predvsem pomembna temeljita risba, ki jo nato z odvezmanjem in dodajanjem materiala ter modelacijo napravi bogatejšo in plastično. Sledi odlivanje v mavec, popravki in dopolnjevanja. Po tej študiji se loti filigranskega graviranja v kovino (baker, srebro ali zlato) — v formatu kovanca. Če gre za serijo, se izdelek kot negativ prenese v jeklo, iz katerega se odtiskuje nadaljnji primerki.

Enak je postopek pri izdelavi kolajn, podobnih odličij in danes zelo razširjenih značk. Stane Dermelj je izdelal med drugim spominsko značko narodnega muzeja — v pahljačasti obliki, z motivom z vaške situle, ki je sama po sebi umetniško ustvarjalnost že daljše obdobje zaposlovala. Na vseh stenah njegovega ateljeja vise prizori s situle v raznih kiparskih materialih, formatih, izrezih

in načinih obdelave. Pretanjeno čisto in ostre realizacije v mavcu so videti, kot bi bile iz marmorja. — V lapidariju celjskega muzeja je kiparju detajl antičnega nagrobnika iz Šempetra dal ideje za značko simpozija »Kultura na dediščina in antika« v Zalcu. Drobna najdba iz starokrščanskega groba na Bledu — bronast pav, je bila motiv za prikupno duhovito značko blejskega muzeja. — V zbirki Dermeljevih značk vidimo še estetske, psihološko dognane in tenkočutno izdelane podobe Trubarja, Prešerna, Čopa, Janše, Levstika, Gangla, Finžgarja, talke iz Begunji in druge. Na izvedbi v materialu čakajo nekateri osnutki, med njimi arabeska, lahko ritemična risba čaplje v letu, namenjena znački smučarskih poltov.

Z Dermeljevimi kiparskimi miniaturnimi v kovini smo se kdaj srečali tudi na voščilnicah, kjer so v karton vdeleni bakreni, okusno patinirani reliefi z zgodovinskimi ali praznično drugače primernimi simbolnimi prizori. Prevzele so nas svojo slovesno eleganco.

Vsej tej obsežni miniaturni zvrsti kiparstva se v Dermeljevem delu pridružuje opus medalj. Že kot študent na zagrebški likovni akademiji se je kipar odločil za to področje in je v njem — poleg starejšega kolega Stovička — danes edini slovenski specialist. Svoje znanje je razdal tudi mladim rodovom, ko je dvajset let poučeval na nekdanjem graverskem oddelku šole za oblikovanje v Ljubljani.

Tudi v medaljah je Dermelj priljubljena tematika antika. Blizu so mu njena čistost, harmonična lepota in življenjska modrost. Vmes pa ga zapolnjujejo motivi iz naše zgodovine in neposrednega okolja: portreti umetnikov, borcev in vzgojiteljev, pa družinski in on sam, ki neprestano razmišlja, snuje in oblikuje v tišini svojega ateljeja, v hišici med drevjem, stisnjeni k bregu ob prihodu v Radovljico, pa z veličastnim razgledom na dolino Save, Bled in triglavsko pogorje. Notranji razgled skozi čas, v kate-rega se umetnik poglablja ob zgodovinski tematiki svojih stvaritev in ob lastnih življenjskih izkušnjah, ga je vodil in utrdil v modrosti, izraženi z antičnim reklom, ki na medalji obdaja njegov avtoportret: Tempus edax rerum, temporis filia veritas (Čas izdaja stvari, hči časa je resnica). Na drugi strani te medalje pa je s kultivirano preprostostjo še najbolj sorodno tisti iz francoske gotike, oblikoval drevo in ženski figuri; ena drevo podpira, druga pobira sadeže. Prispodoba dajanja in prejemanja.

TINCA STEGOVEC

Retrospektiva Milana Rijavca v Jakopičevem razstavišču

Milan Rijavec, akademski slikar in nekdanji profesor na gimnaziji v Trbovljah, razstavlja v mesecu maju izbor svojega doslej šestindesetletnega umetniškega dela. Avtor pripada prvemu rodu slikarjev, ki so študirali na slovenski akademiji za likovno umetnost. Pred tem študijem je opravljal učiteljski poklic in sodeloval v narodnoosvobodilnem boju.

Obsežno razstavo uvajajo slikarjev avtoportret, in še nekatere podobe slikarjev izvirih dosežkov iz študentskega obdobja, ki se bistveno razlikujejo od tedaj prevladujočega sloga — socialističnega realizma — in splošnega okusa, zasidranega v impresionizmu. Vsebujejo že značilnosti občutljivega in drznega kolorista, ki podaja mase svojih subjektov s pretehtanimi, poenostavljenimi ploskvami. Avtoportret je poglobljeno dognan in trden v svojem svetu, ki ga je avtor potem organsko razvijal vzporedno s tokom svoje življenjske poti. Ta ga je vodila iz Trbovelj v Ljubljano, občasno v slovenske in jugoslovanske slikarske kolonije, v Istro in nekoliko v Pariz.

Kaže, da je na Rijavca odločilno vplivalo prav sluzbovanje v Trbovljah. Za okolje dovetno mladi umetnik je vsrkal ritem tamkajšnje zaprte pokrajine s strmo sekanih vzpetinami; ritem, ki ga nato ves čas opazamo v celotni motiviki: krajinah, vedutah, tihožitjih, notranjstvih in delno tudi v človeških figurah. Verjetno je vplivala nanj še organizacija takratnega vsakdanjaka, ko mu je šolski urnik odmerjal čas za slikanje, in pripomogla, da je razvil lakonsko in udarno likovno govorico, ki s čim manj tehnologije, pogosto »alla prima«, ustvarja svoje učinke. Pot od likovne zaznave do realizacije je kratka in odločna. Omogoča mu jo osredinjenost, impulzivni slikarski temperament in trden likovni nazor, kateremu sodobni čas, poln tehnološkega eksperimentiranja in sunkovitih slogovnih sprememb, ni šel do živega. (Nagli realizaciji v odmerjenem času so prilagojeni tudi nepretenciozni formati

podob in žal nam je, da razstavnih prostor nima primerne intimnosti.)

Nemirna sodobnost s svojo napadalnostjo in absurdi se v Rijavčevih delih kaže drugače: Ustvarjalec kompozicijo razgiba z diagonalnimi smermi in kontraposti, družji kontrastne proporce, oblike domiselno deformira in v soglasju s tem ekspresivno preobraža barve. Ponemod jih fovistično odpira, da mu durovsko zazvenijo, drugod pa jih tenkočutno prepesni in usklaja v nežne ali zamolklo molovske harmonije. V takšnih likovnih izpovedih zadobivajo upodobljeni predmeti svoje vrstne vloge in medsebojne odnose. Stare vaške hiše vedut učinkujejo kot bi se postavljale v bran, ciprese v razgledniškem morskem motivu se zde kot drveči fantomi, roža in kavni mlinček v malem, temnem tihožitju sta se stisnili k majavemu robu mize, vaza v sivini lovi ravnotežje, drugod pa šopki in razni predmeti notranjstvih somnambulno lebdi; portret žene v svetlih toplih barvah na sinjem ozadju deluje mirno in varno.

Transpozicije stvarnosti presenetljivo daljnosežne in pestre: od agresivnosti drzne ali pretanjeno poetične. Zdi se (razen pri maloštevilnih realističnih študijah), kot bi bila slikarju konkretna realnost samo vzgib in pretveza za podajanje lastne notranje resničnosti; to nam potrjujejo zadnje, domala abstraktne podobe. Ta resničnost pa se giblje v živahnem, širokem razponu od otroško začudenega do grotesknega, od vsakdanjega do fantastičnega, od idiličnega do bizarnega, od dramatičnega do magičnega, pa od razposajeno igrivega do pridrušeno zadržanega.

Med razstavljenimi deli, ki so po večini naslikana v klasični oljni tehniki, pomenijo pravo slikarsko poslastico akvareli. Zračni so in čvrsti, asketski in polni. Predstavljajo jedrnat skupen slikarjeve občutljivosti, likovne inteligence in metierskega znanja.

TINCA STEGOVEC

Stane Dermelj: Primož Trubar, medalja, 1940

Strokovno srečanje filmskovzgojnih delavcev

V Novi Gorici so se v maju sestali osnovnošolski slavisti in učitelji umetnostne vzgoje v usmerjenem izobraževanju. Celodnevni seminar je obsegal dve temi: kratki film v pouku filmske vzgoje in prikaz avtorskih filmov zagrebške šole risanege filma.

Strokovno srečanje je organiziral aktiv filmskovzgojnih delavcev severnoprimorskega območja ob pomoči ZKOS in Zavoda SRS za šolstvo.

Za tako obliko strokovnega izobraževanja se je odločilo Združenje filmskovzgojnih delavcev na svoji letošnji skupščini. Učitelji namreč v svojem rednem šolanju ne dobijo nikakršnega znanja o filmu — ne strokovnega ne metodicičnega. Filmska vzgoja pa je predpisana v učnem načrtu od 1. do 8. razreda.

Doslej je ZKOS organiziral enotedenske seminarje v mesecu juliju — potekali so v Kopru ali Ljubljani — vendar se tovrstnega strokovnega izpopolnjevanja ni udeležilo veliko učiteljev. Zato je bila odločitev, da bodo odslej strokovna srečanja v ra-

zličnih območnih središčih, udeležili naj bi se jih množično učitelji določenega območja pa tudi vodje aktivov in filmski pedagogi iz drugih predelov Slovenije.

Sprejet je bil tudi sklep, da bodo predavatelji na teh srečanjih strokovno in metodično vodilne osebnosti s področja filmske umetnosti.

V Novi Gorici je o kratkem filmu v pouku filmske vzgoje predaval dr. Stjepko Težak, profesor Filozofske fakultete v Zagrebu in pisec mnogih knjig in učbenikov o metodiki filmskega pouka. V popoldanskem delu pa je režiser Borivoj Dovniković prikazal najznačilnejše avtorske filme zagrebške šole risanege filma, ki jih sicer v rednem programu ni mogoče videti.

Seminar je bil strokovno in organizacijsko dobro pripravljen, toda udeležilo se ga je malo prosvetnih delavcev. Trideset entuziastov pa je le žrtvovalo prosto soboto za svoje strokovno izpopolnjevanje.

MARICA NAKRST

Od teme k svetlobi

Naključni obiskovalci, ljubitelji umetnosti, študenti in delavci pedagoške akademije si lahko ogledajo enindeset del — akvarelov, temper, gvašev in linorezov. Stojan Brezočnik stopa po

V osrednjem razstavnem prostoru Pedagoške akademije v Mariboru te dni razstavlja likovna dela mladi slikar Stojan Brezočnik. Obetavni umetnik je pred leti diplomiral na pedagoški akademiji in zdaj se v avli predstavlja že drugič. Katedra za likovno vzgojo namreč skrbi za nadaljnjo rast, umetniški razvoj in uveljavitev svojih nekdanih študentov; Brezočnik je z izvirnimi iskanji že med študijem opozoril nase, njegova zdajšnja dela govorijo o oblikovani umetniški osebnosti.

pou, ekspresionistične tradicije; obup, krike, trpljenje in resigniranost je ujel v odteneke sivih, vijoličnih, modrih in rumenih barv. Na vseh razstavljenih slikah so ljudje: obrazi izražajo grozo, roke so sklenjene v brezupu in nemoči, telesa krčevito grabijo za nečem, kar naj bi pomagalo najti izhod, se sunkovito dvigajo kvilsku in se nato v stiski zgrbijajo vase.

Brezočnikovo umetniško snovanje razgalja tiste življenjske resnice, ki moreče priškušajo na človeka; nadaljuje eno izmed tipičnih slovenskih usmeritev, za katero je značilna pot od teme k svetlobi, od spačenega k lepemu, od brezupa k upanju... Njegova umetniška izpoved je prepričljiva, učinkovita in estetsko vabljiva.

MARIJA ŠVAJNCER

naš
pravnik

Popravni izpiti v srednjih šolah

Učenec 2. letnika srednje šole v junjskem in avgustovskem roku ni popravil negativne ocene iz enega predmeta, zato se je odločil, da bo opravil predmetne izpite kot običajni, ki si znanje pridobivajo s samoizobraževanjem. Ali mora opraviti izpite iz vseh predmetov drugega letnika ali le iz negativno ocenjenega predmeta?

J. P.

ODGOVOR:

Zakon o usmerjenem izobraževanju je glede učencev srednjih šol, ki do konca pouka v šolskem letu niso izpolnili vseh z vzgojnoizobraževalnim programom določenih obveznosti za napredovanje v višji letnik, uveljavil nekatere bistvene spremembe v primerjavi z ureditvijo po prejšnjem zakonu o srednjem šolstvu. Tako ima učenec srednje šole, ki ni izpolnil do konca pouka v šolskem letu vseh obveznosti, določenih z vzgojnoizobraževalnim programom, v skladu z Zakonom o usmerjenem izobraževanju in pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja v usmerjenem izobraževanju, te možnosti:

1. lahko do konca šolskega leta opravi popravnne izpite iz vseh predmetov, iz katerih je bil negativno ocenjen ob koncu pouka;
2. Lahko ponavlja letnik v okviru istega programa;
3. lahko nadaljuje izobraževanje v okviru druge smeri izobraževanja pod pogoji, ki jih zakon določa za prestopanje v drugo smer izobraževanja; v tem primeru se sprememba smeri oziroma vzgojnoizobraževalnega programa šteje za ponavljanje;
4. ko zaradi bolezni in drugih utemeljenih razlogov (materinstvo, vojaške obveznosti, izje-

mne socialne in družinske razmere in podobno) ni izpolnil obveznosti po vzgojnoizobraževalnem programu, lahko ponovno (večkrat) obiskuje isti letnik, lahko pa tudi napreduje v naslednji letnik pod pogoji, ki jih v skladu s statutom določi izobraževalna organizacija, s tem da mora neizpolnjene obveznosti iz prejšnjega letnika dodatno izpolniti v rokih, ki jih določi izobraževalna organizacija.

V skladu z 31. in 33. členom Pravilnika o preverjanju in ocenjevanju znanja v usmerjenem izobraževanju lahko učenci srednje šole, ki so bili ob koncu pouka negativno ocenjeni iz enega ali več predmetov, opravljajo iz teh predmetov popravne izpite, in sicer največ dvakrat do konca tekočega šolskega leta. Če popravni izpiti iz teh predmetov v tem času ne opravijo in jim preneha status učenca, lahko opravljajo popravne izpite iz teh predmetov še kot običajni, ki si znanje pridobivajo s samoizobraževanjem. To pomeni, da v usmerjenem izobraževanju ni predviden več takojimenovani razredni izpit in da se učenec, ki do konca šolskega leta ni uspešno opravil popravni izpiti iz negativno ocenjenih predmetov, priznava pozitivne ocene iz vseh drugih predmetov in zato obdrži kot občan pravico do nadaljnjega opravljanja popravni izpiti iz negativno ocenjenih predmetov. Pri tem pa je treba opozoriti še, na tole: če učenec prekine izobraževanje za več kot dve leti, mu izobraževalna organizacija določi pogoje za nadaljevanje izobraževanja, če se je medtem bistveno spremenil vzgojnoizobraževalni program. Statut izobraževalne organizacije pa mora določiti, od kdaj se šteje, da je učenec prekinil izobraževanje.

NA 15. SREČANJU PIONIRJEV ZGODOVINARJEV, ki je bilo 24. in 25. maja 1984 v Kopru, je svet Zveze pionirjev Slovenije, pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije podelil priznanja za najboljše zgodovinske raziskovalne naloge.

ZLATA PRIZNANJA so prejele osnovna šola:

OŠ I. tankovske brigade Dekani, OŠ Janka Premrla-Vojka Koper, OŠ Padlih prvoborcev Ziri, OŠ Blaža Kocena Ponikva, OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica, OŠ Draga Kobala Maribor, OŠ Ivana Kovačič-Efenka Celje, OŠ Milana Šušteršič Ljubljana, OŠ Krmelj, OŠ Ivana Cankarja Maribor, OŠ Žužemberk, OŠ Postojna.

SREBRNA PRIZNANJA so podelili osnovnim šolam:

OŠ Trbovlje Revirski bori Trbovlje, OŠ Briško-Beneški odred Dobrovo v Brdih, OŠ Dušana Bordona Semedela Koper, OŠ Radomeljske čete Preserje, OŠ Ledina Ljubljana, OŠ IX. korpusa NOV Nova Gorica, OŠ Srečka Kosovel Sežana, OŠ Anton Aškerc, Titovo Velenje, OŠ Milke Šobar-Nataša Novo mesto, OŠ Spodnja Poljskava Pragersko, OŠ Franjo Malgaj Sentjur pri Celju, OŠ Daneta Šumenjaka Murska Sobota, OŠ A. Tomaža Linhart Radovljica, OŠ Maksa Pečarja Ljubljana, OŠ Ivana Cankarja Ljutomer, OŠ Boris Kidrič Ajdovščina.

BRONASTA PRIZNANJA pa so prejele šole:

OŠ Jožeta Mihevea Idrija, OŠ Otočec, OŠ Franjo Vrnec Gorica pri Slivnici, OŠ Mirana Jarca Crnomelj, OŠ Narodnega heroja Rajka Hrstnik, OŠ Prežihov Voranc Ljubljana, OŠ Jože Hedžet Šafarsko Ljutomer, OŠ Oskarja Kovačiča Škofje, OŠ Anton Aškerc Rimske Toplice, OŠ Pohorski odred Slovenska Bistrica, OŠ Ivana Kovačič-Efenka Mirna Peč, OŠ Edvard Kardelj Murska Sobota, COŠ Heroja Milke Kerin Leskovec pri Krškem, OŠ Bratov Polančičev Maribor, OŠ Jože Potrč Ljubljana.

KNJIŽNE NAGRADE so prejeli mentorji zgodovinskih krožkov:

Pavla Krizman, Vera Černigoj, Slava Kovacic, Ana Skerlovnik Štrancar, Rozina Hudicček Pečovnik, Suzana Tratnik, Manica Štok, Metoda Livk, Pavla Karba, Majda Kosmina, Zmaga Mulec.

Plaketo »kunjirja Jovice«, ki jo podeljuje svet Zveze pionirjev Jugoslavije so prejeli: Majda Kosmina, mentorica zgodovinskega krožka osnovne šole Žužemberk, Matija Zganjar, član strokovne komisije za delo zgodovinskih krožkov pri svetu Zveze pionirjev Slovenije, Majda Ernestini, sekretarka občinske ZPM Koper.

15. SREČANJE PIONIRJEV ZGODOVINARJEV

Najboljše — šole z raziskovalno tradicijo

Za nami je 15 srečanj mladih raziskovalcev, pionirjev zgodovinarjev, in 15 raziskovalnih tem, ki so posegle v različna področja družbenega in gospodarskega razvoja. Vse teme so bile izbrane tako, da so širile in odkrivala nova spoznanja lokalne zgodovine, kraja ali krajevne skupnosti, kjer deluje šola.

Največ tem je obravnavalo obdobje NOB. Lanskoletna in letošnja raziskovalna tema pa sta prvič posegli v raziskavo povojne zgodovine. Strokovna komisija za delo zgodovinskih krožkov pri Svetu Zveze pionirjev Slovenije je izbrala temo Gospodarske in družbene pridobitve kraja v petletki, da bi učenci globlje spoznali družbeno probleme svojega kraja, jih pravilno in kritično ocenjevali in hkrati bogatili svoja spoznanja s tistimi vrednotami, ki jih je prinašalo in utrjevalo obdobje socialistične graditve. Komisija se je odločila za izbor teme tudi zato, da bi se še neodkrito dokumentarno gradivo obdobja, ki so ga pionirji zgodovinarji raziskali, evidentiralo in arhiviralo.

Vsakoletna vključitev v raziskovalno delo zahteva temeljite priprave; pri teh je nepogrešljiva vloga mentorjev, ki so z dolgoletnim vodenjem zgodovinskih krožkov spoznali kako se pridobivajo mladi za zgodovinsko raziskovalno delo.

Na republiški svet Zveze pionirjev Slovenije je prispelo 42 nalog, ki so jih člani strokovne komisije za delo zgodovinskih krožkov pregledali in ocenili. Vtisi pri pregledovanju gradiva so bili spodbudni, prav tako tudi ocene raziskovalnih nalog. Ponovno so ugotovili, da so najboljše naloge pripravile tiste šole, ki so razvile že pravo raziskovalno tradicijo.

Naloge obravnavajo specifično svojega področja, zato je tematika raznolika, a hkrati istovetna za obdobje. Uspešnost naloge je bila poleg prizadevanosti učencev odvisna od sodelovanja okolja, izbora gradiva, ohranjenih virov in ostalega dokumentarnega gradiva. Zbrano gradivo letošnjih raziskovalnih nalog dokazuje, da so mladi raziskovalci znali s pravilnimi prijemom in izborom pridobiti vire informacij, ki se ne omejujejo le na statistiko, pač pa na bogate osebnostne izpovedi, ki temeljijo na etičnih vrednotah obdobja.

Mentorji so s svojimi dragocnimi izkušnjami izbrali ustrezne oblike in metode dela ter jih podelili, raziskovalni temi in vsebini, ki so jo narekemale posebnosti kraja. Posebej prirejene vprašalniki okoli in temi pomenijo v letošnji raziskovalni nalogi pomembno metodološko novost. Prav ustni viri so bili podlaga, na kateri so učenci oblikovali svoja spoznanja o kraju v obdobju petletke.

Intervjuji in anketiranje so v nalogah najpogostejša oblika in metoda dela. Člani zgodovinskega krožka so vodili neštete organizirane pogovore z najvid-

nejšimi družbeno-političnimi delavci kraja. Zapis spominov udarnikov, novatorjev in racionalizatorjev pričajo o delovnem odnosu in drugih vrednotah obdobja.

Intervjuji se prepletajo z dokumentarnim gradivom, kjer prevladujejo fotografije, pohvale, udarniške knjižice, racionalizatorska spričevala in priznanja.

S svojo raziskovalno vnetost so mladi raziskovalci pritegnili k raziskovalni temi mnoge delavce v ozdih, arhivih, društvi in drugih ustanovah. Učenci so na obiskih v tovarnah spoznali značilnosti delovnega procesa. Seznanili so se z načinom življenja in organizacijo dela v prvih povojnih letih in ga primerjali z današnjim.

Raziskovalno delo v arhivih, muzejih, študijskih knjižnicah, SDK se je omejevalo na izbere dokumentarnega gradiva, kot so zapisi sej KLO, ki so najboljši oris razmer, dogajanj, ukrepov in posledic na različnih področjih gospodarske in družbene dejavnosti obdobja petletke.

Učenci so se z raziskovalnim delom na terenu seznanili z obrtno in kmetijsko dejavnostjo, zadružništvom in s kulturno-prosvetnim delom. Posebej so priredili vprašalnike za anketiranje podeželja, ki so izpovedano najbogatejši.

Pri večini raziskovalnih nalog, se kot temeljni pisni viri obdobja petletke pojavljajo poročila šolskih kronik, ki nazorno opisujejo širša družbena dogajanja.

Značilne orise obdobja so mladi raziskovalci zasledili v mnogih lokalnih glasilih, glasilih delovnih organizacij in jubilejnih katalogih. V nalogah so zapisali svoja razmišljanja in mnenja o prvi petletki.

Spoznavanje vrednot obdobja, ki so ga raziskali mladi zgodovinarji, je največja pridobitev letošnje raziskovalne naloge in pomemben prispevek k uresničevanju vzgojnih smotrov šole.

Vsakoletna srečanja pionirjev zgodovinarjev pomenijo izmenjavo izkušenj in hkrati vodilo za novo raziskovalno zgodovinsko delo.

Letošnje srečanje pionirjev zgodovinarjev je bilo izrazito delovno. Vključevalo je tudi preverjanje znanja, predstavitev in pogovor o raziskovalnih nalogah.

Udeležba na srečanju pomeni priznanje mentorjem in pionirjem za raziskovalno delo. Podelitvi priznanj in knjižnim nagradam so se pridružile plakete »kunjirja Jovice«, ko so jih podelili mentorjem za dolgoletno vodenje zgodovinskih krožkov in delo z mladimi na področju ohranjanja in razvijanja revolucionarnih tradicij.

Srečanje je omogočila občinska ZPM Koper, za prijetno bivanje pionirjev zgodovinarjev in svečanost ob dnevu mladosti pa sta poskrbeli kopski osnovni šoli Janka Premrla-Vojka in osnovna šola Dušana Bordona.

PRVENKA TURK

30-letnica mature

Maturanti učiteljskega v Tolminu, ki smo maturirali v šolskem letu 1953-54, se bomo zbrali ob 30-letnici mature 30. 6. 1984 ob 18. uri v hotelu Centroslavija v Tolminu (nekdanji dijaški dom).

Na srečanje vabimo tudi naše profesorje.

Zaradi organizacije in rezervacije prostora pošljite prijave najpozneje do 25. 6. 1984 na naslov:

Franc Vrabl
Šolski center »Vojvodina« Tolmin
65220 Tolmin

RAZSTAVA V SLOVENSKEM ŠOLSKEM MUZEJU

150 let predšolskih ustanov na Slovenskem

V Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani so pred nedavnim odprli razstavo o 150-letnem razvoju vrtcev na Slovenskem in o 35-letnici Srednje vzgojiteljske šole v Ljubljani. Razstavi, ki je bila pod pokroviteljstvom Skupnosti otroškega varstva Slovenije, je bilo navzočih veliko pedagoških, kulturnih in družbenih delavcev, med njimi je bila tudi članica sveta federacije Lidija Šentjurs. O razvoju predšolske vzgoje na Slovenskem je spregovorila direktorica muzeja Slavica Pavlič. Potem ko je predstavila razvojno pot predšolske vzgoje skozi poldrugeto stoletje, je med drugim dejala: »Z novim Zakonom o vzgoji in varstvu predšolskih otrok kot del enotnega sistema vzgoje in izobraževanja, prav tako določamo obseg organizirane vzgoje. Le-ta skrbi za skladen vsestranski razvoj otrok in za njihovo vedro ter sproščeno otroštvo. O razvoju in delovanju Srednje vzgojiteljske šole v Ljubljani v 35 letih je govoril ravnatelj šole Borut Strazar. Razstavo je odprla predsednica Skupnosti otroškega varstva Slovenije Nada Mikic Bule, za prisrčno razpoloženje pa so poskrbele učence 4. c Srednje vzgojiteljske šole v Ljubljani, ki so deklarirale, igranje in peče ob spremljavi instrumentov, izdelanih iz naravnih materialov.

Zelo zanimiva in pregledna razstava, bogata s slikovnim in fotografiranim gradivom, statistiki in zemljevidi ter s številnimi publikacijami, prikazuje razvoj predšolskih ustanov po posameznih obdobjih: spremljamo lahko začetke predšolske vzgoje, od prvega otroškega vrtca (4. novembra 1834) v Ljubljani, ki se je takrat imenoval otroško zavetišče. V njem so varovali 109 otrok zaposlenih staršev. Zaveščen se je vzdrževalo pretežno s prostovoljnimi prispevki. Potovanje skozi čas nadaljujemo do konca prve svetovne vojne: pri tem zasledimo, da so se po letu 1912, ko je bil sprejet nov zakon, začeli odpirati številni vrtci, ki so jih poleg dobredelnih društev ustanavljali še verski redi, posamezniki in osnovne šole.

Ko so italijanske in nemške šolske družbe poskušale potujčevati slovenske otroke, zasledimo delovanje narodnoobrambne družbe sv. Cirila in Metoda, ki je ustanavljala, vzdrževala in podpirala več slovenskih vrtcev na obmejnih območjih Štajerske in Primorske, pa tudi v industrijskih središčih v notranjosti Slovenije, kjer je bil potujčevalni pritisk najmočnejši. Sledimo obdobju med obema vojnama od leta 1919 do 1940 in v medvojni čas od leta 1941 do 1945, ko je na okupiranem ozemlju gospodaril nemški, italijanski in madžarski potujčevalac. Pred nami oživi čas legendarne Anc Zihel, ki je skrbel za otroke naših medvojnih ilegalcev, ki so se morali umakniti. Rejniške družine, pri katerih so se skrivali ti otroci, so poskrbele za varnost; otrok niso nikoli odkrili in vsi, razen enega so preživeli vojni čas.

Obdobje od leta 1946 je prineslo precejšnje spremembe: do leta 1950 so se ustanavljali domovi igre in dela, sledi obdobje zastoja do leta 1960, nato po letu 1961 nagel razvoj po Resoluciji o nalogah komune in stanovanjskih skupnosti pri otroškem varstvu.

Razstavljene publikacije tega obdobja govorijo o pestni dejavnosti vrtcev in o prizadevanosti vzgojiteljic; bogato slikovno gradivo in oprema jubilejnih izdaj pa izpričujejo, da je predšolska vzgoja postajala čedalje bolj urejena. Ta dejavnost je prav kmalu postala sestavni del družbenega, socialnega in zdravstvenega in vzgojnega varstva otrok. Iz leta v leto je bilo vse več otrok in vse več vzgojnih varstvenih ustanov in vzgojno-varstvenih delavcev. Če si pozorno ogledamo statistični prikaz na razstavi, lahko ugotovimo velikanski napredek predšolskega področja v povojnih letih. Za primerjavo: v Sloveniji je bilo leta 1946 samo 65 otroških vrtcev, v teh je bilo 2900 otrok in 110 vzgojno-varstvenih delavcev, v letu 1983 pa že 752 vrtcev s 75.175 predšolskimi otroki, katere je skrbelo 6500 vzgojnih varstvenih delavcev.

Razstava je namenila pozornost tudi predšolskemu področju v zamejstvu: opazujemo lahko dejavnost otrok in fotografije prostorov in stavb na Gorškem, Tržaškem, Korškem in v Porabju. V izložbah si lahko ogledamo strokovno literaturo: priročnik, dele iz razprav in članke s področja predšolske vzgoje, ki jih je večina napisala profesor, vzgojiteljske šole.

V sklopu razstave je prikazano tudi delovanje Studia za otroško varstvo, ki deluje pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva že od leta 1968, ko je studio ustanovljen na pobudo Skupnosti otroškega varstva Slovenije. Namen studia je pripravljati vso dokumentacijo in projekte, ki so potrebni za stavbe in opremo otroških vrtcev. Vidimo domiselne priprave in priredbe prostorov za vrtce v domovini in na tujem, ki jih izdeluje studio v sodelovanju z graditeljem, delovno organizacijo, Marles. Na razstavi je še posebej osvetljena dejavnost Srednje vzgojiteljske šole v Ljubljani skozi petintridesetletno obdobje in njeni uspehi v praksi. Vidimo skupinske slike, dejavnost sena gledališča Kitajski slavček, kjer so uporabljali tudi pantomimo, beremo izreke iz časopisov, ogledujemo si spominske fotografije mature.

Prikazan je ves razvoj izobraževanja vzgojiteljic od leta 1888, ko so se izobraževale v enoletnih tečajih na ženskem učiteljskem Ljubljani, pa vse do prve vzgojiteljske šole leta 1949. Preberemo si lahko tudi nekaj navodil za vzgojo slovenskih vrtničaric Trstu, kjer so poudarjali pomen slovenskega jezika in njegove govornike. Na panoju vidimo fotografije s pavalnih in smučarskih tečajev vzgojiteljic in s prvih brigadirskih vrtcev v Sloveniji. Razstavo sklene prikaz številnih domiselnih glasbil ki so jih izdelale (in jih še zmeraj izdelujejo) vzgojiteljice kot pripomočke pri njihovem vzgojnem delu.

Razstava je dosegla svoj namen: prikazala je zgodovino predšolskih ustanov in izobraževanja vzgojiteljic na slovenskem etničnem ozemlju, in poudarila, da so bili otroški vrtci v preteklosti področje razlikovanja in potujčevanja, hkrati pa tudi področje, na katerem so se bojevali za ohranitev slovenstva. Razstava je prikazala veliko skrb, ki jo naša družba po vojni namenila temu pomembnemu vzgojnemu področju.

TEA DOMINKO

prosvetni
delavec

Ustanovitelj: Republiški odbor Sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter izobraževalna skupnost Slovenije — Izhaja štirinajstredno med šolskim letom.

Izdajateljski svet ČZP Prosvetni delavec: predsednik Aleš Golja, Bo-

gdan Čepič, Tea Dominko, Leopold Kejžar, Franci Kržan, Marjana Kunej, Vida Nered, Albin Puclin, Alenka Pučko, Marija Skalar, Janez Sušnik, Jože Valentinčič, Viktor Zorž

Uredniški odbor: Geza Čahuk, Tea Dominko, Jure Gartner, Marjana Kunej, Rudi Lešnik, Barica Mařenčič-Požarnik, Veljko

Troha, Jože Valentinčič, Marija Velikonja, Majda Vujović
Uredništvo: Jože Valentinčič, glavni urednik, Marjana Kunej, odgovorna urednica, Tea Dominko, tehnična urednica.
Naslov uredništva in uprave: Poljanski nasip 28, tel.: 315-585, poštini predal 21, Ljubljana 61104

Rokopisov in fotografij ne vračamo. Letna naročnina znaša 380 din za posameznika, 650 din pa za organizacije združenega dela in delovne skupnosti. Cena izvoda 20 din, pri povečanem obsegu pa 30 din. Študentje imajo pri skupinskih naročilih poseben popust. Številka tekočega računa: 60101-603-48508.

Tiska ČZP Ljudska pravica. YU ISSN 0033-1643
Po mnenju Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje je časnik »Prosvetni delavec« prost temeljnega davka od prometa proizvodov (glej 7. točko 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu).